

**Ujawnienie informacji
dotyczących adekwatności kapitałowej oraz innych informacji
Banku Spółdzielczego w Mońkach podlegających ogłaszaniu
wg stanu na dzień
31.12.2021 r.**

Spis treści:

Wprowadzenie.....	3
I. Dane ogólne o Banku.....	3
II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia.....	3
III. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia.....	6
IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia.....	6
V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia.....	7
VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia.....	14
VII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia.....	14
VIII. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia.....	14
IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia.....	14
X. Aktywa wolne od obciążeń – art.443 Rozporządzenia.....	20
XI. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia.....	21
XII. Ekspozycje na ryzyko rynkowe (walutowe) – art. 445 Rozporządzenia.....	21
XIII. Ekspozycje na ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia.....	22
XIV. Najważniejsze wskaźniki – Art. 447 Rozporządzenia.....	24
XV. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia.....	25
XVI. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia.....	28
XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia.....	28
XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia.....	30
XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia – nie dotyczy.....	31
XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia.....	31
XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego - art. 454 Rozporządzenia.....	31
XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego - art. 455 Rozporządzenia.....	31
XXIII. Wymogi informacyjne zgodne z art. 111a ust. 1 i 4 ustawy Prawo bankowe:.....	32
Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem.....	38
Oświadczenie Zarządu.....	70

Wprowadzenie

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2021 r.
2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne. W niniejszym ujawnieniu nie występują informacje zastrzeżone i poufne. Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Niniejsze Ujawnienie obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111 a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe oraz wymagane zapisami rekomendacji nadzorczej P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków i Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.

I. Dane ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Mońkach (zwany dalej „Bankiem”) prowadzi działalność w ramach zatwierdzonej struktury organizacyjnej:

Centrala w Mońkach ul. Wyzwolenia 13,

3 Oddziały: na terenie gmin Goniądz, Jaświły, Trzcianne

Filia Nr 1 w Mońkach przy ulicy Wojska Polskiego 59.

Terenem działania Banku jest województwo podlaskie. Bank Spółdzielczy w Mońkach nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Bank jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Mońkach” przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna

z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Mońkach” i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

2. Strategia działania Banku określa następującą Misję:

„Bank działa w interesie swoich członków, z poszanowaniem interesu wszystkich klientów. Bank świadczy korzystne i dogodne usługi kredytowe, oferuje bezpieczne i rentowne rachunki oszczędnościowe i rozliczeniowe w sposób rzetelny i konkurencyjny dla wszelkich osób prawnych i podmiotów gospodarczych, rolników, rzemieślników oraz ludności, kierując się ich dobrem oraz dobrze pojętym interesem Banku. Prowadząc działalność Bank bierze pod uwagę interesy wszystkich interesariuszy, o ile nie są one sprzeczne z interesami Banku.

Bank, stanowiąc własność członków i będąc efektywnym podmiotem o dobrej kondycji finansowej, będzie stale dążył do pomnażania korzyści członków Banku oraz wspiera wysiłki na rzecz rozwoju regionu, o ile działania te nie są one sprzeczne z interesami Banku.”

3. Realizacja przyjętej Misji wymaga stałego rozwoju Banku, w taki sposób, aby sprostać nowym wyzwaniom, oraz rosnącej konkurencji na rynku usług finansowych.

Realizując przyjętą misję Bank wyznaczył sobie następujące cele strategiczne:

1. Stałe doskonalenie jakości obsługi klientów

2. Dążenie do wzrostu bezpieczeństwa funkcjonowania Banku

3. Umacnianie siły kapitałowej

4. Strategia zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym jest powiązana z innymi regulacjami o charakterze strategicznym: Polityką zarządzania kapitałem Banku Spółdzielczego w Mońkach, Planem ekonomiczno – finansowym, a także Politykami i Instrukcjami zarządzania ryzykami, które Bank uznał za istotne. Polityki i Instrukcje w poszczególnych obszarach ryzyka podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
5. Strategia zarządzania ryzykami zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
6. Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, posiada system zarządzania, na który składają się systemy zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, a także odpowiednia polityka wynagrodzeń.
7. Informacja dotycząca art. 435 ust. 1 lit. a-d Rozporządzenia, tzn. dotycząca strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

8. Wymogi informacyjne dotyczące zapisów Rekomendacji P oraz art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe dotyczące systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem również zawarto w Załączniku Nr 1 do niniejszego dokumentu.
9. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.
10. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1 lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku Nr 3 do niniejszego dokumentu.
11. W zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia Bank informuje, że:
 - 1) Zarząd Banku składa się z 3 członków Zarządu i w jego skład wchodzi:
 - Prezes Zarządu Banku
 - Wiceprezes Zarządu ds. kredytów
 - Wiceprezes Zarządu ds. ekonomicznych.Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej).
 - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg „Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mońkach” oraz „Statutu Banku Spółdzielczego w Mońkach”, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny bieżącej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „Polityką zapewnienia odpowiedniości i różnorodności w składzie Zarządu Banku Spółdzielczego w Mońkach”. Członków Rady Nadzorczej wybiera i odwołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Mońkach, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny wstępnej zgodnie z „Polityką zapewnienia odpowiedniości w składzie Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mońkach”. Rada Nadzorcza w 2021 roku składała się z 9 osób. Większość członków pełni swoją funkcję dłużej niż bieżącą kadencję.
 - 3) Bank stosuje strategię zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu adekwatną do skali działalności w oparciu o zapisy wytycznych EBA/GL/2017/12.
 - 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy oddzielnego Komitetu ds. ryzyka.
 - 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty odpowiednią Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mońkach, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali

narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia

Fundusze własne na dzień 31.12.2021 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I i wyniosły 35 753 tys. zł. W Banku nie występuje kapitał dodatkowy Tier I ani kapitał Tier II. Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I obliczonego zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Tabela 1. Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2021 r.

Wyszczególnienie	Kwota tys. zł
Fundusze własne	35 753
Kapitał TIER I	35 753
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	35 753
Kapitał (fundusz) zasobowy	35 264
Zysk lub strata możliwa do przypisania właścicielom jednostki dominującej	1 481
(-) część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	1 481
skumulowane inne całkowite dochody	
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	
(-) wartości niematerialne i prawne	- 18
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	
Kapitał dodatkowy Tier I	-
KAPITAŁ TIER II	-

Opis składników kapitału podstawowego Tier I:

- Kapitał (fundusz) zasobowy - tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisywane wpłaty zgodnie ze statutem.
- Zyski zatrzymane – pozycja równa wypracowanemu zyskowi netto, który jest korygowany z rachunku funduszy dla celów obliczania norm ostrożnościowych, jeżeli nie zaistniały przesłanki zaliczenia do funduszy własnych określone w Rozporządzeniu,
- Skumulowane inne całkowite dochody - pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
- Korekty z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych – składają się z części opłaconego funduszu udziałowego. Na mocy

przepisów Rozporządzenia CRR obejmuje udziały wpłacone przed 26.06.2013 r.

- e) Wartości niematerialne i prawne – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank w kwocie netto, pomniejszające fundusze własne.

Bank nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Informacja dotycząca poziomu poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2021 r.

Rodzaj funduszu	Kwota tys. zł
Kapitał TIER I bez pomniejszeń	35 771
w tym Fundusz udziałowy	301
pomniejszenia kapitału TIER I	-18
Kapitał TIER I o korektach	35 753
Kapitał TIER II bez pomniejszeń	-
pomniejszenia Kapitału TIER II	-
Kapitał TIER II po korektach	-
razem fundusze własne (suma kapitału TIER I i TIER II z uwzględnieniem korekt)	35 753
Łączny wskaźnik kapitałowy	29,09
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I [%]	29,09
Współczynnik kapitału TIER I [%]	29,09

V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia

1. Skrótowy opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań.

Proces oceny kapitału wewnętrznego (ICAAP) jest prowadzony w dwóch aspektach:

- 1) oceny ryzyka w ramach wymogów regulacyjnych,
- 2) oceny pozostałych ryzyk uznanych za istotne w procesie zarządzania i oceny adekwatności kapitałowej.

1. Bank spełnia wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 Rozporządzenia UE nr 575/2013, tzn.:

- 1) objęte łącznym współczynnikiem kapitałowym (TCR),
 - 2) objęte współczynnikiem kapitału Tier 1,
 - 3) objęte współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 (CET1).
2. W przypadku groźby nieosiągnięcia lub wystąpienia niewykonania wymogów informowany jest bezzwłocznie Zarząd.
3. Na łączną ekspozycję na ryzyko objętą współczynnikami składają się:
- 1) suma kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, przy czym:
 - a) kategorie ekspozycji i wagi ryzyka dla ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (metoda standardowa) ustala się zgodnie z „Instrukcją wyznaczania wymogów kapitałowych w Banku Spółdzielczym w Mońkach z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni” (spełnia wymogi Rozporządzenia (UE) 575/2013),
 - b) wartością ekspozycji jest:
 - ❖ wartość bilansowa w przypadku aktywów;
 - ❖ ekwiwalent bilansowy ekspozycji w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych;
 - ❖ ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych – iloczyn wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu (CCF);
 - ❖ ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pochodnych.
 - 2) przemnożone przez 12,5 wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka walutowego, zgodnie z art. 351 Rozporządzenia UE,
 - 3) przemnożone przez 12,5 wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego ujętą w art. 315 Rozporządzenia UE.

Bank prowadzi nieznaczającą działalność w portfelu handlowym co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego. Dla dużych ekspozycji w portfelu bankowym limity określonych w art. 395-403 Rozporządzenia były przestrzegane.

Bank przy ustalaniu ekspozycji na ryzyko nie stosuje ocen kredytowych sporządzonych przez wyznaczoną ECAI lub agencje kredytów eksportowych.

Bank w 2021 r. stosował wagę ryzyka 35% dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej oraz wagę ryzyka 75% dla ekspozycji detalicznej.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP mnoży się przez współczynnik 0,7619.

Zgodnie z decyzją KNF w odniesieniu do ekspozycji wobec banków, z którymi Bank przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z wyjątkiem ekspozycji stanowiących podstawę pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I i pozycji Tier II można zastosować wagę ryzyka 0%.

Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego oraz z tytułu ryzyka rozliczenia, ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.

W zakresie ryzyka kredytowego Bank nie stosuje kompensowania transakcji bilansowych i technik redukcji ryzyka kredytowego. Zabezpieczenia wykorzystywane są do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na kredyty zagrożone.

Wymóg na ryzyko walutowe stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych. Nie wystąpiła potrzeba tworzenia wymogów kapitałowych na to ryzyko.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego. Kwota wymogu na 2021 rok wynosi 1 166 tys. zł.

W związku z wejściem w życie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, Bank uwzględnia w procesie adekwatności kapitałowej zmiany nałożone ww. przepisami, związane z korektą dotyczącą funduszu udziałowego, funduszu aktualizacji wartości majątku trwałego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Dążąc do tego celu w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:

- 1) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku;
- 2) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka;
- 3) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 4) agregacja kapitału wewnętrznego;
- 5) monitorowanie i raportowanie kapitałowe;
- 6) zarządzanie adekwatnością kapitałową.

System zarządzania kapitałem i ryzykiem Banku zapewnia spójną politykę relacji pomiędzy kapitałem i poziomem ryzyka oraz wewnętrzną kontrolę nad procesem ICAAP, gwarantującą jego prawidłowość oraz dostosowywanie do zmieniających się warunków funkcjonowania.

Bank szacuje kapitał wewnętrzny w okresach kwartalnych zgodnie z wymogami zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą „Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.

Do kalkulacji kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka Bank stosuje:

- ❖ dla ryzyka kredytowego - badanie dywersyfikacji ryzyka kredytowego - mierzona jako odpowiednie rozproszenie posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem,
- ❖ dla ryzyka rynkowego - badanie minimalnego wymogu kapitałowego na ryzyko rynkowe (ze względu na skalę prowadzonej działalności rozumiane jako ryzyko walutowe) przy uwzględnieniu testu warunków skrajnych,

- ❖ dla ryzyka operacyjnego - badanie i ocenę poniesionych przez Bank strat operacyjnych na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy,
- ❖ w zakresie ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:
 - 1) koncentracji dużych zaangażowań,
 - 2) koncentracji w sektor gospodarki,
 - 3) koncentracji przyjętych form zabezpieczeń,
 - 4) koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
 badanie poziomu zaangażowań w stosunku do wartości granicznych ustalonych w oparciu o poziom posiadanego uznanego kapitału, po przekroczeniu których istnieje konieczność utrzymywania dodatkowego kapitału wewnętrznego,
- ❖ w zakresie stopy procentowej Bank bada poziom ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej, z tytułu:
 - 1) ryzyka przeszacowania,
 - 2) ryzyka bazowego,
 - 3) ryzyka opcji klienta,
 - 4) zmiany wartości ekonomicznej kapitału.
- ❖ w zakresie ryzyka płynności – wykorzystuje relację wartości posiadanych, na datę analiz, aktywów płynnych do depozytów oraz wielkość wskaźnika pokrycia wypływów netto. Bank przyjmuje, że będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika pokrycia wypływów netto na poziomie 100%.
- ❖ dla ryzyka wyniku finansowego - określenie relacji poziomu zrealizowanego wyniku finansowego do wartości zaplanowanego pozostającego do zrealizowania w danym roku,
- ❖ dla ryzyka kapitałowego – analizy kosztów z tytułu ryzyka obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego poniżej wartości limitowanej,
- ❖ dla ryzyka otoczenia makroekonomicznego - analizę poziomu kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym w okresie ostatnich 5 lat,
- ❖ dla ryzyka strategicznego - ocenę skali zmian skali prowadzonej działalności bankowej w okresie poprzednich 12 miesięcy,
- ❖ dla ryzyka utraty reputacji - analizę zdarzeń przeszłych z okresu 12 miesięcy poprzedzających datę analizy, związanych z bankiem i sektorem bankowym,
- ❖ dla ryzyka transferowego – ocenę skali transferów zagranicznych przeprowadzanych w Banku (transferów własnych i klientowskich),
- ❖ dla ryzyka rezydualnego – ocenę typu przyjętych zabezpieczeń prawnych.
- ❖ dla ryzyka modeli - analizę stosowanych przez Bank modeli.
- ❖ dla ryzyka braku zgodności – analizę skutków finansowych i niefinansowych wynikających ze zdarzeń które wystąpiły w Banku na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analiz.
- ❖ dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – analizę wskaźnika dźwigni finansowej, jeżeli poziom wskaźnika dźwigni finansowej, jest niższy od 5%, Bank ustala kapitał wewnętrzny.

Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej

niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez KNF, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- 1) wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 Rozporządzenia nr 575/2013;
- 2) oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Regulacyjny wymóg kapitałowy wyliczany jest przez Zespół ds. księgowości i sprawozdawczości, Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz kontynuuje proces oceny adekwatności kapitałowej Banku.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE - nie dotyczy

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Tabela 2. Kalkulacja wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji na 31 grudnia 2021 roku w tys. zł

Klasa ekspozycji kredytowej	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem
ekspozycje wobec rządów i banków centralnych		
– waga ryzyka 0%	0	0
– waga ryzyka 250%	1 050	84
ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych – waga ryzyka 20%	5 654	452
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego		
– waga ryzyka 100%	255	20
ekspozycje wobec instytucji		
– waga ryzyka 0%	0	0
– waga ryzyka 50%	524	42
– waga ryzyka 100%	0	0

ekspozycje wobec przedsiębiorców – waga ryzyka 100%	15 472	1 238
ekspozycje detaliczne – waga ryzyka 75%	9 906	729
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych - waga ryzyka 35%	411	33
mieszkalnych - waga ryzyka 100%	0	0
komercyjnych – waga ryzyka 100%	67 539	5 403
ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania 100%(utworzona rezerwa od 20%)	0	0
150% (utworzona rezerwa poniżej 20%)	557	45
ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem certyfikaty inwestycyjne – waga ryzyka 1250%	2 729	218
ekspozycje kapitałowe – 100%	5 761	461
Inne ekspozycje		
– 0%	0	0
– 20%	76	6
– 100%	1 186	95
Razem:	111 120	8 826

4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

Tabela 3. Wymogi kapitałowe w odniesieniu do ryzyka rynkowego

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe Ryzyko rozliczenia/ryzyko cen towarów	0 nie dotyczy

Bank w ramach ryzyka rynkowego zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt b nie wylicza wymogu kapitałowego ponieważ zgodnie z zapisami Rozporządzenia działalność handlowa jest nieznacząca.

W działalności Banku zgodnie z art. 92 ust. 3 pkt c, występuje tylko ryzyko walutowe. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów w 2021 roku nie występowały.

Łączna wartość kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyk w działalności Banku wynosiła na koniec 2021 roku 9 831 tys. zł, z czego 8 665 tys. zł przypadało na wymóg z tytułu ryzyka kredytowego co stanowiło 88,14% kapitału wewnętrznego, 1 166 tys. zł na wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego (11,86% kapitału wewnętrznego). Wskaźnik pokrycia funduszami własnymi kapitału wewnętrznego wynosi 363,67 %.

Kapitał wewnętrzny Banku i wyliczone wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych ryzyk zestawiono według poniższej tabeli:

Tabela 4 Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2021 roku w tys. zł

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka (w tys. zł)	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	8 665	8 665	0
Ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	1 166	1 166	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	9 831	9 831	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych ekspozycji	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	3 317	X	3 317
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko otoczenia makroekonomicznego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	13 148	9 831	3 317
Fundusze własne	35 753	X	X
Uznany kapitał	35 753	X	X
Kapitał podstawowy CET1	35 753	X	X
Kapitał Tier I	35 753	X	X
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	22 605	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	29,09%	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	29,09%	X	X
Współczynnik kapitału Tier I [%]	29,09%	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej [%]	9,18%	X	X
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	21,75%	X	X

Bank Spółdzielczy podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwala Bankowi na bezpieczny rozwój.

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia

- nie dotyczy

VII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia

Bank utrzymuje wartość funduszy własnych na poziomie nie niższym niż suma kapitału niezbędnego na pokrycie poziomu ponoszonego ryzyka powiększoną o kapitały pokrywające wymogi wynikające z buforów kapitałowych.

Bank Spółdzielczy w Mońkach utrzymuje fundusze własne zapewniające pokrycie bufora zabezpieczającego i bufora ryzyka systemowego. Na koniec grudnia 2021 roku regulacyjny współczynnik kapitałowy i współczynnik kapitału Tier I wyniósł 29,09%. Oznacza to, że Bank utrzymuje poziom współczynników znacznie powyżej wymaganego przez nadzór minimum.

W 2021 r. bufor antycykliczny wynosił 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP, dlatego Bank nie musiał utrzymywać dodatkowego wymogu kapitałowego.

VIII. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia

- nie dotyczy

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia

1. Definicja pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości.

Należności przeterminowane rozumiane są jako niespłacone w określonych w umowie terminach kwoty odsetek lub rat kapitałowych.

Należnościami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizacyjne na należności związane z ekspozycjami kredytowymi na zasadach zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz wewnętrzną procedurą Banku zgodną z rozporządzeniem. Bank dokonuje klasyfikacji oraz tworzy rezerwy celowe biorąc pod uwagę:

- ❖ kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek (dla ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa i kredytów detalicznych);
- ❖ dwa niezależne kryteria dla pozostałych kredytów:

- kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium sytuacji ekonomiczno- finansowej klienta.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Wysokość tworzonych rezerw oraz odpisów aktualizacyjnych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe oraz odpisy aktualizacyjne, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Bank nie tworzy rezerwy na ryzyko ogólne.

1. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

W ramach ryzyka kredytowego Bank zarządza ryzykiem kredytowym na podstawie Polityki kredytowej, Instrukcji prawnych zabezpieczeń, procedur monitorowania zabezpieczeń itp.

Czynniki ryzyka kredytowego można podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne.

1. Czynniki zewnętrzne wynikają ze zmian otoczenia Banku i dotyczą w szczególności:
 - 1) Zmiany przepisów prawnych.
 - 2) Pogorszenie się sytuacji gospodarczej w kraju.
 - 3) Pogorszenie się sytuacji majątkowej klientów.
 - 4) Utrata wartości zabezpieczeń.
 - 5) Nie przestrzeganie umów dotyczących ustanawiania zabezpieczeń przez klientów.
 - 6) Oszustwa.
2. Czynniki wewnętrzne ryzyka kredytowego dotyczą w głównej mierze niedostosowania lub nie przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku dotyczących ustanawiania i monitorowania zabezpieczeń kredytowych, a w szczególności:
 - 1) Brak zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa zewnętrznego.
 - 2) Błędy formalno-prawne przy zawieraniu umów ustanawiania zabezpieczeń.
 - 3) Brak wystarczającego monitoringu zabezpieczeń.
 - 4) Ograniczenia kadrowe.

W celu ograniczania występowania ryzyka kredytowego w Banku prowadzony jest systematyczny monitoring skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych.

Monitoring skuteczności zabezpieczeń jest prowadzony w cyklach rocznych w celu weryfikacji przyjętych przez Bank limitów na ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia w oparciu o następujące informacje:

1. Analiza informacji na temat prowadzonych egzekucji komorniczych z przyjętych zabezpieczeń.
2. Ocena jakości zabezpieczeń, w tym zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych.
3. Ocena skuteczności przyjętych zabezpieczeń w oparciu o informacje rynkowe.

W przypadku wzrostu ryzyka mniejszej niż zakładano skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego Zarząd może podjąć następujące działania:

1. Opracowanie wytycznych dla pracowników kredytowych w zakresie zwiększenia wymagań oraz w sprawie dołożenia należytej staranności w zakresie przyjmowanych zabezpieczeń.
2. Zaostrzenie wymagań odnośnie przyjmowanych zabezpieczeń, takich jak zwiększenie wartości przyjmowanych zabezpieczeń w stosunku do udzielanych kredytów, zwiększenie wskaźników korygujących wartość zabezpieczeń.
3. Ograniczenie akcji kredytowej w całym Banku lub w poszczególnych jednostkach organizacyjnych.
4. Zmiana limitów koncentracji przyjmowanych zabezpieczeń.
5. Zwiększenie wymagań odnośnie monitoringu zabezpieczeń.
6. Zmiana kompetencji decyzyjnych, obowiązujących w Banku.
7. Zwiększenie częstotliwości raportowania ryzyka rezydualnego.
8. Szkolenia dla pracowników kredytowych.
9. Zwiększenie częstotliwości kontroli w obszarach objętych ryzykiem rezydualnym.

W 2021 roku Bank nie stosował technik redukcji ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenia wykorzystywane były jako pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych.

2. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględniania efektów technik redukcji ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2021 r. wyniosła **394 233 tys. zł.**

Tabela 5. Ekspozycje według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2021 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 01.01.2021 roku do 31.12.2021 roku w podziale na klasy występujące w Banku

<i>Klasa ekspozycji kredytowej</i>	<i>tys. zł</i>	
	<i>31.12.2021</i>	<i>Średnia (z 4 kwartałów)</i>
ekspozycje wobec rządów i banków centralnych		
– waga ryzyka 0%	65 153	50 372
- waga ryzyka 250%	420	429
ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych – waga ryzyka 20%	28 269	27 342
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego - waga ryzyka 100%	255	326

ekspozycje wobec instytucji		
– waga ryzyka 0%	162 128	145 818
– waga ryzyka 50%	1 048	1 070
– waga ryzyka 100%	-	-
ekspozycje wobec przedsiębiorców		
– waga ryzyka 100%	17 871	19 766
ekspozycje detaliczne – waga ryzyka 75%	13 346	11 873
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach		
mieszkalnych - waga ryzyka 35%	1 173	935
mieszkalnych - waga ryzyka 100%	0	0
komercyjnych – waga ryzyka 100%	86 043	89 568
ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania		
100% (utworzona rezerwa powyżej 20%)	557	276
150% (utworzona rezerwa do 20%)	0	0
ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem- certyfikaty inwestycyjne- waga ryzyka 1250%	218	202
ekspozycje kapitałowe		
– 100%	5 761	5 871
– 0%	301	181
Inne ekspozycje		
– 0%	5 369	5 251
– 20%	378	414
– 100%	1 186	1 332

3. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – nie dotyczy, Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski

Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych w celu ustalania limitów. Wszystkie zaangażowania Banku są wobec podmiotów z ww. obszaru geograficznego.

4. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – zapadalność wg kategorii ekspozycji

Tabela 6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji według stanu na dzień 31.12.2021 r. (wartości nominalne) – wg sprawozdania FIN 005_ 1 tys. zł

<i>Klasy należności</i>	<i>1-30 dni</i>	<i>1-3 m-cy</i>	<i>3-6 m-cy</i>	<i>6-12 m-cy</i>	<i>1-2 lat</i>	<i>2-5 lat</i>	<i>5- 10 lat</i>	<i>Powyżej 10 lat</i>	<i>Bez określonego terminu</i>
ekspozycje wobec banków centralnych	64 030	0	0	0	0	0	0	0	5 026
ekspozycje wobec rządów centralnych i samorządów regionalnych	48	344	392	784	2 108	7 300	8 473	2 117	0
ekspozycje wobec banków i oddziały instytucji kredytowych	73 000	40 000	6 141	1 052	0	0	0	0	34 565
ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	155	7	11	52	50	86	0	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw niefinansowych	155	545	2 407	1 448	3 507	3 307	2 600	630	0
Ekspozycje wobec gospodarstw domowych	1 345	3 688	5 728	8 208	14 592	32 724	26 678	10 151	186
Razem	74 703	44 584	14 679	11 584	20257	43 417	37 751	12 898	39 777

5. W podziale na istotne branże kwota ekspozycji o utraconej wartości (zagrożone)

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań, obejmuje zarówno indywidualne limity zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie. Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym jak i całego portfela, z uwzględnieniem dużych zaangażowań.

W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyk koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę oceny adekwatności kapitałowej.

Na 31.12.2021 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Bank monitoruje portfel kredytowy z uwzględnieniem struktury branżowej w wartościach nominalnych (limity koncentracji), bez podziału na klasy ekspozycji.

Tabela 7 Struktura zaangażowania kredytowego według segmentów branżowych (wartość nominalna) oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych na dzień 31.12.2021 r.

BRANŻA	Udział branż w zaangażowaniu kredytowym ogółem	Kredyty zagrożone	Rezerwy celowe na 2020
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	82 143	631	590
Przetwórstwo przemysłowe	4 026	2 417	475
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	861	0	13
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0
Budownictwo	8 051	0	12
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3 466	237	47
Transport i gospodarka magazynowa	1 023	0	0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4 036	620	310
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	486	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 137	0	0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21 566	0	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	886	0	0
Pozostała działalność usługowa	1 265	0	0
razem	129 944	3 905	1 449
portfel kredytowy*)	140 273	4 990	2 050

*) portfel kredytowy – zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe

6. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym - *nie dotyczy- Bank działa lokalnie.*
7. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie – *uzgodnienie (saldo) rezerw dla całego portfela*

Tabela 8. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2021 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
Stan na początek okresu	94	534	1 158	219	2 005
Zwiększenia	22	64	9	256	351
Utworzenie rezerw celowych	22	64	9	134	229
Inne zwiększenia	0	0	0	122	122
Zmniejszenia	38	76	185	7	306
Rozwiązanie rezerw tworzonych w Koszty	38	76	63	7	184
Umorzenie w ciężar rezerw	0	0	0		0
Odpisanie do ewidencji pozabilansowej	0	0	0	0	0
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	0
Zmiany z tytułu	0	0	122	0	122
Stan na koniec okresu	77	522	984	468	2 051

X. Aktywa wolne od obciążeń – art.443 Rozporządzenia

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Na 31.12.2021 r. wszystkie aktywa były wolne od obciążeń.

Tabela 9. Wartość bilansowa aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowita wolna od obciążeń kwota wartości bilansowej (tys. zł)

Formularz A - Aktywa

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów
Aktywa razem	1 302	-	385 589	-
Kredyty na żądanie	-	-	19 364	-
Instrumenty udziałowe	-	-	3 350	-
Dłużne papiery	-	-	75 623	-
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	1 302	-	279 883	-
Inne aktywa	-	-	7 370	-

Formularz B – zabezpieczenia otrzymane (tys. zł)

	Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych dla celów obciążenia
Instrumenty udziałowe	-	-
Dłużne papiery wartościowe	-	-
Inne zabezpieczenia	-	140 273

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia

- nie dotyczy

Bank nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

XII. Ekspozycje na ryzyko rynkowe (walutowe) – art. 445 Rozporządzenia

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążeniem do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększenie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany utrzymując całkowitą pozycję walutową na poziomie nie powodującym konieczności utrzymania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Limity na pozycje walutowe indywidualne i pozycję całkowitą wyznaczone przez Zarząd, nie zostały przekroczone.

Bank wyznacza wymóg na ryzyko walutowe w portfelu bankowym metodą porównania całkowitej pozycji walutowej do funduszy własnych. Wymóg wyliczany jest zgodnie z art. 351 Rozporządzenia nr 575/2013. Wymóg na ryzyko walutowe stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0, jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

Na dzień 31.12.2021 r. całkowita pozycja walutowa wyniosła -3 977,89 zł co stanowiło 0,011 % funduszy własnych. Ponieważ całkowita pozycja walutowa netto nie przekraczała 2%

funduszy własnych, nie wystąpiła potrzeba tworzenia wymogu z tytułu ryzyka walutowego. Ryzyko rozliczenia i ryzyko cen towarów nie podlega wyliczeniom wymogu.

Z uwagi na skalę działalności walutowej oraz uzyskane parametry generowane ryzyko nie stanowi zagrożenia dla funkcjonowania Banku i kształtuje się na niskim poziomie. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie (dzienna pozycja walutowa), raporty i wnioski dotyczące ryzyka walutowego są przedstawiane miesięcznie na posiedzeniach Zarządu i półrocznie na posiedzeniach Rady Nadzorczej.

XIII. Ekspozycje na ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2021 r. wynosi 1 166 tys. zł. Bank bada, czy kapitał alokowany w ramach metody wskaźnika bazowego jest wystarczający na pokrycie ponoszonego ryzyka.

Identyfikacja i monitorowanie ryzyka odbywa się poprzez analizę zdarzeń zarejestrowanych i sklasyfikowanych do grupy ryzyka operacyjnego oraz ich wpływu na potencjalne straty finansowe jak i niefinansowe.

Dla ryzyka operacyjnego w ramach procesu ICAAP Bank bada i ocenia koszty oraz potencjalne koszty z tytułu zdarzeń (incydentów) w ramach ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w Banku na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.

Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz zajmujący się ryzykiem operacyjnym odpowiedzialny za monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego stwierdza, że zaistniałe zarejestrowane zdarzenia nie miały istotnego wpływu na działalność Banku i jego wynik finansowy. Nie wystąpiły przesłanki alokacji dodatkowego kapitału wewnętrznego w ramach procesu ICAAP.

Nie wystąpiły skargi i reklamacje klientów na działalność Banku i sprawy sądowe prowadzone przez Bank oraz nie zostały poniesione koszty przez Bank w wyniku niekorzystnych rozstrzygnięć spraw sądowych.

Zatwierdzony przez Zarząd i Radę Nadzorczą akceptowalny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko - utrzymanie poziomu łącznej rocznej straty operacyjnej brutto w wysokości nie przekraczającej 50% wymogu kapitałowego (wskaźnika bazowego) na ryzyko operacyjne jak i wartości progowe sum strat brutto, tj. limity dla poszczególnych klas zdarzeń nie zostały naruszone.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest w ramach siedmiu rodzajów zdarzeń, tj.:

1. Oszustwa zewnętrzne
2. Oszustwa wewnętrzne
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych
6. Zakłócenie działalności gospodarczej i awarie systemu
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami

W ocenie Banku nie zarejestrowano zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego mających znaczny

wpływ na realizację procesów biznesowych Banku.

Zarejestrowane zdarzenia zgodnie z Rekomendacją M zostały zarejestrowane w linii biznesowej „bankowość komercyjna”, „płatności i rozliczenia” i „bankowość detaliczna” i przedstawiają się następująco:

w tys. zł

LINIA: BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	0
2. Oszustwo zewnętrzne	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0
6. Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu	0
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	0
Razem:	0
LINIA: BANKOWOŚĆ DETALICZNA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	0
2. Oszustwo zewnętrzne	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0
6. Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu	3
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	0
Razem:	3
LINIA: PŁATNOSCI I ROZLICZENIA	
Rodzaj zdarzenia w ramach linii	KOSZTY
1. Oszustwo wewnętrzne	0
2. Oszustwo zewnętrzne	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
4. Klienci, produkty i normy prowadzenia działalności	0
5. Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0
6. Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemu	0
7. Wykonywanie transakcji dostawa i zarządzanie procesami	0
Razem:	0
Razem koszty Ryzyka operacyjnego:	0
w tym:	
Koszty linii Bankowość Komercyjna	0
Koszty linii Bankowość Detaliczna	3
Koszty linii Płatności i rozliczenia	0

Bank realizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, ewidencjonuje i przeprowadza analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym.

W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące w szczególności zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu

dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizowanie odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XIV. Najważniejsze wskaźniki – Art. 447 Rozporządzenia

Tabela 10. Najważniejsze wskaźniki (Załącznik I do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) 2021/637 z dnia 15 marca 2021 r. art. 447 lit a)-g) i art. 438 lit. b - Wzór EU KM1

Lp	Wyszczególnienie	a	e
		31.12.2021 r.	31.12.2020 r.
Dostępne fundusze własne (kwoty)			
1	Kapitał podstawowy Tier I (tys. zł)	35 752	34 244
2	Kapitał Tier I (tys. zł)	35 752	34 244
3	Łączny kapitał (tys. zł)	35 752	34 244
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem			
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (tys. zł)	122 886	127 300
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	29,09	26,90
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	29,09	26,90
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	29,09	26,90
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
EU-7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-	-
EU-7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,00	8,00
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,50	2,50
EU-8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-	-
EU-9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-

EU-10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,50	2,50
EU-11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,50	10,50
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	21,09	18,90
Wskaźnik dźwigni			
13	Miara ekspozycji całkowitej	389 455	376522
14	Wskaźnik dźwigni (%)	9,18	9,09
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-	-
EU-14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU-14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,00	3,00
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU-14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-	-
EU-14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,00	3,00
Wskaźnik pokrycia wpływów netto*			
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	58 524	31 982
EU-16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	41 532	26 750
EU-16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	21 592	14 451
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	19 940	12 299
17	Wskaźnik pokrycia wpływów netto (%)	292,7540	255,3878
Wskaźnik stabilnego finansowania netto*			
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	329 218	-
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	210 665	-
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	156,2800	-

XV. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia

Ryzyko stóp procentowych Banku wynika z nieoczekiwanych zmian stóp rynkowych, od których uzależnione jest oprocentowanie aktywów i pasywów Banku. Zmiany te wpływają

więc bezpośrednio na wysokość przychodów, kosztów i w konsekwencji wynik odsetkowy. Ryzyko to jest w sposób naturalny wpisane w działalność operacyjną Banku. Ryzykiem jest jednak nie sama zmiana stóp procentowych w przyszłości, ale zmiana, która jest trudna obecnie do przewidzenia.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania,
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta.

Metodyka analizy poziomu ryzyka stopy procentowej

W analizie poziomu ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje:

- metodę luki
- analizę wpływu zmian stóp procentowych na zmianę wyniku odsetkowego,
- analizę wpływu zmian stóp procentowych na zmianę wartości ekonomicznej Banku,
- odwrócone testy warunków skrajnych.

Ryzyko niedopasowania – ryzyko wynikające ze struktury terminowej pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów. Obejmuje ono zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe).

Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności/wymagalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych, a konkretnie ryzyko wynikające z pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym (wbudowane lub jawne opcje automatyczne), oraz ryzyko wynikające z domyślnie wbudowanej elastyczności lub w ramach terminów dla pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko opcji behawioralnej klienta).

Zmiana wartości ekonomicznej Banku – zmiana wyceny bieżącej aktywów i pasywów oprocentowanych na skutek zmian stóp procentowych o 2 pp. (nadzorczy test wartości odstających) – zmiana wartości ekonomicznej w skali 12 miesięcy max 20% funduszy własnych (badanie wpływu zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną banku, zgodnie z metodyką przyjętą w procedurze zarządzania ryzykiem stopy procentowej).

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału – zmiana wyceny bieżącej aktywów i pasywów oprocentowanych na skutek zmian stóp procentowych w ramach sześciu testów scenariuszowych (nadzorczy test wartości odstających) – zmiana wartości ekonomicznej kapitału max. 15 % kapitału podstawowego Tier I (badanie wpływu zmian stóp procentowych

w ramach testów scenariuszowych na wartość ekonomiczną kapitału, zgodnie z metodyką przyjętą w procedurze zarządzania ryzykiem stopy procentowej).

Bank wprowadził odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Na 31.12.2021 r. aktywa oprocentowane wyniosły 377 196 tys. zł, pasywa oprocentowane wyniosły 344 585 tys. zł. Łączne niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi wynosi 32 611 tys. zł, co oznacza, że występuje ogółem luka dodatnia.

W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 48,4%, w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 97,4%. Średnie opóźnienie przeszacowania aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresie 12 miesięcy wynosi 16 dni, oraz pasywów 17 dni, przy założeniu, że decyzje Zarządu odnośnie zmiany oprocentowania kredytów i depozytów zapadają po okresie 2 tygodni po zmianach stóp procentowych przez NBP – aktywa średnio wcześniej niż pasywa mogą dopasować się do nowego poziomu stóp procentowych.

Tabela 11. Struktura aktywów i pasywów oprocentowanych

<i>Oprocentowane wg stóp</i>	<i>Stan</i>	<i>Struktura</i>
Redyskonto weksli NBP	78 850	20,9%
Stawka Wibor/ Wibid	291 466	77,3%
Stopa Banku	6 880	1,8%
RAZEM AKTYWA	377 196	100,00%

<i>Oprocentowane wg stóp</i>	<i>Stan</i>	<i>Struktura</i>
Redyskonto weksli NBP	0	0,00%
Stawka Wibor/Wibid	31 878	9,3%
Stopa Banku	312 708	90,7%
RAZEM PASYWA	344 585	100,00%

Zmiana wyniku odsetkowego na skutek istniejącego niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi oraz założonej prognozy zmian stóp procentowych:

- Uwzględniając **ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania** aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych, potencjalne zmiany dochodu odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych są następujące:
 - przy wzroście stóp procentowych o 1 p. p. zmiana wyniku wyniesie 366,73 tys. zł - jest to efekt dodatniej luki w okresie 12 miesięcy, natomiast przy spadku stóp o tę samą wielkość zmiana wyniku wyniesie -2 607,97 tys. zł;
- Uwzględniając **jednocześnie ryzyko przeszacowania, opcji klienta oraz ryzyko bazowe**, przy wzroście stóp procentowych NBP o 1 p. p. oraz niedopasowaniu między stopami (ryzyko bazowe) w wysokości 10 punktów bazowych, zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 3 378,37 tys. zł, stanowiąc 9,4 % funduszy własnych; natomiast przy spadku stóp o tę samą wielkość wyniesie – 3 372,28 tys. zł; natomiast przy wzroście stóp procentowych NBP o 2 p. p. oraz niedopasowaniu między stopami (ryzyko bazowe) w wysokości 35 punktów bazowych, zmiana wyniku odsetkowego wyniesie 7 246,58 tys. zł, stanowiąc 20,26 % funduszy własnych; natomiast przy spadku stóp o tę samą wielkość wyniesie – 6 634,58 tys. zł

Analiza ryzyka stopy procentowej jest cyklicznym, miesięcznym materiałem przedstawianym na posiedzeniach Zarządu. Rada Nadzorcza otrzymywała materiały z pomiaru ryzyka stopy procentowej w okresach półrocznych.

XVI. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia

- nie dotyczy

XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia

1. Polityka wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawia w cyklach rocznych zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Celem opracowania i wdrożenia Polityki wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach jest:
 - 1) zdefiniowanie ogólnych zasad wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach
 - 2) określenie zasad ustalania zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mońkach, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021 r. oraz Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego.
 - 3) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez radę nadzorczą skłonność do ryzyka,
 - 4) wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów.
3. Bank przeprowadza co najmniej raz w roku weryfikację stanowisk, występujących w Banku oraz określa krąg pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na jego profil ryzyka.
4. Do istotnych stanowisk, biorąc pod uwagę zakres i skalę działalności, w Banku zalicza się:
 - 1) Członków Rady Nadzorczej
 - 2) Członków Zarządu.
5. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli, zgodnie ze Statutem Banku.
6. Wynagrodzenia dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.
7. Zasady wynagradzania w Banku są neutralne pod względem płci.
8. Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
9. Łączna kwota wypłacanej premii uznaniowej dla stanowisk istotnych w danym roku nie

może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

10. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.
11. Wynagrodzenie zasadnicze osób zajmujących stanowiska istotne powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
12. Wysokość zmiennych składników wynagradzania osoby zajmującej stanowisko istotne nie może przekraczać równowartości w złotych 50 000 euro ani jednej trzeciej jej łącznego rocznego wynagrodzenia.
13. Zmienne składniki wynagradzania przyznawane są na podstawie oceny efektów pracy członków Zarządu, dokonywanej przez Radę Nadzorczą w terminie oceny wykonania planu ekonomiczno-finansowego, w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.
14. Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach oraz w ocenianym kwartale (kryterium ilościowe) w odniesieniu do założeń planu ekonomiczno-finansowego:
 - 1) Wskaźnik orezerwowania portfela kredytowego,
 - 2) Wskaźnik jakości portfela kredytowego (NPL),
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy,
 - 4) wskaźnik płynności LCR.
15. Ocenie podlega stopień wykonania ww. wskaźników w odniesieniu do zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą planu ekonomiczno-finansowego Banku lub strategii działania w poszczególnych latach i w danym kwartale podlegającym ocenie. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat oraz w ocenianym kwartale:
 - 1) średnia wartość wskaźnika orezerwowania portfela kredytowego wyniosła nie mniej, niż 30%
 - 2) średnia wartość wskaźnika jakości portfela kredytowego z ostatnich trzech lat nie przekroczyła 5%,
 - 3) średnia wartość wskaźnika płynności LCR wyniosła nie mniej, niż 100%,
 - 4) średnia wartość łącznego współczynnika kapitałowego w stosunku do jego wielkości założonej nie spadła poniżej limitu 80%.
16. Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:
 - 1) pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe – ocena dwuletnia. Ocena odpowiedniości zachowuje ważność przez okres dwóch lat od daty jej przeprowadzenia.
 - 2) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną – ocena kwartalna
17. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością, zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.
18. Bank nie stosuje polityki odraczania płatności i wynagrodzenia w postaci nabywania uprawnień do papierów wartościowych, a także innych świadczeń niepieniężnych.

19. W Banku zmiennym składnikiem wynagrodzeń jest premia uznaniowa.

20. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia:

Zgodnie z obowiązującą w 2021 r. Polityką wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku Spółdzielczego w Mońkach do stanowisk, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku zaliczało się członków Rady Nadzorczej, Członków Zarządu Banku, Głównego Księgowego oraz komórkę ds. zgodności.

tys. zł.

Wyszczególnienie	Zarząd – 3 osoby	Inne istotnie osoby	Razem
Wynagrodzenie	530	177	707
Wynagrodzenie	117	30	147

21. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR - **nie dotyczy**

Maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto Członków Zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników Banku w okresie rocznym

Bank ustalił w „Polityce wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Mońkach” maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto Członków Zarządu w okresie rocznych do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników w okresie rocznym na poziomie 500%.

XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia

Ryzyko dźwigni finansowej oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych danej instytucji – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji instytucji.

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach

wyznaczenia bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest kwartalnie w ramach raportów dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku. Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej w ramach oceny adekwatności kapitałowej. Bank uznaje ryzyko za nieistotne. Wskaźnik dźwigni na 31.12.2021 r. wyniósł 9,18%.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15.02.2016 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank dokonuje wymaganego ujawnienia - Załącznik nr 5 do niniejszego dokumentu.

XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia – nie dotyczy

XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia

Bank Spółdzielczy w Mońkach przyjmuje zabezpieczenia, które mają być źródłem spłaty kredytu w przypadku gdyby klient utracił zdolność do samodzielnej obsługi zadłużenia. Jakość i skuteczność zabezpieczenia spłaty kredytu nie zastępuje konieczności posiadania przez klienta zdolności kredytowej. Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana poprzez: ich stopień płynności, długoterminową stabilność wartości, czas zbycia zabezpieczenia.

Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi zostały określone w „Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Mońkach” oraz „Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Mońkach”. Bank stosuje następujące formy zabezpieczeń wierzytelności: weksel in blanco, kaucja pieniężna, blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, poręczenie, gwarancja, cesja, przewłaszczenie na zabezpieczenie, zastaw, hipoteka, poddanie się egzekucji, przystąpienie do długu.

Przy kredytach zabezpieczonych nieruchomością mieszkaniową przypisuje się wagę ryzyka 35% po spełnieniu następujących warunków łącznie: jeżeli jest aktualna wycena sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego, połowa wartości hipoteki pokrywa kwotę kredytu, jest aktualne ubezpieczenie nieruchomości.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego - art. 454 Rozporządzenia - nie dotyczy

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego - art. 455 Rozporządzenia - nie dotyczy

XXIII. Wymogi informacyjne zgodne z art. 111a ust. 1 i 4 ustawy Prawo bankowe:

Bank Spółdzielczy w Mońkach, realizując wymogi art. 111a ust. 1 ustawy Prawo bankowe, ujawnia, że:

- nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- nie działa w holdingu i nie zawarł umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 wskazanej Ustawy,
- na dzień 31.12.2021 r. stopa zwrotu z aktywów obliczana jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła 0,41%.

1. Opis systemu kontroli wewnętrznej (art. 111a ust. 4 oraz Rekomendacja H)

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, profilu ryzyka oraz wielkości i stopnia złożoności działalności Banku, ustanowiony „Regulaminem kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.

Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku;
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).
2. Pierwsza linia obrony (pierwszy poziom zarządzania) – stanowiska organizacyjne odpowiedzialne za podejmowanie ryzyka w trakcie działalności operacyjnej.
3. Druga linia obrony (drugi poziom zarządzania) – niezależna ocena ryzyka sprawowana komórki organizacyjne podporządkowane Prezesowi Zarządu, pełniącemu funkcję Członka Zarządu nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym.
4. Trzecia linia obrony (trzeci poziom zarządzania) - audyt wewnętrzny sprawowany przez SSOZ.

System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się: mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności oraz monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie)
2. Stanowisko ds. zgodności.
3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka. Obejmuje w szczególności obszary obarczone wysokim ryzykiem dot. działania jednostek lub komórek organizacyjnych, gdzie istnieje potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia nieprawidłowości, które mogą wywoływać niepożądane skutki finansowe

lub negatywne zjawiska godzące w bezpieczeństwo i reputację funkcjonowania Banku. W Banku do tych obszarów zalicza się: działalność kredytową, obsługę klienta, rozliczenia, działalność kasowo-skarbcową, zarządzanie bankiem, bezpieczeństwo fizyczne i informatyczne oraz dbałość o wizerunek i dobre imię Banku.

Rola Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej

1. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku.
2. Wszyscy pracownicy Banku zapoznawani są z zasadami dotyczącymi systemu kontroli wewnętrznej obowiązującymi w Banku.
3. Zarząd Banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności.
5. Bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej sprawuje Prezes Zarządu Banku.
6. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
7. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
8. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza: nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności, zatwierdza politykę zgodności banku, ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
9. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa Komitet Audytu, któremu zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
10. Rada Nadzorcza zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

Zadania kontroli wewnętrznej

1. Czynności kontrolne wykonywane w trakcie weryfikacji są realizowane we wszystkich etapach sporządzania, obiegu i rejestracji dokumentów bankowych (przed lub w trakcie wykonywania czynności) i mają na celu:
 - 1) stałą analizę przebiegu i rezultatów pracy,
 - 2) bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości i uchybienia,
 - 3) bieżące korygowanie błędów i pomyłek.

2. Czynności i badania kontrolne w ramach testowania obejmują m.in. okresowe:
 - 1) przeglądy, analizy i oceny sporządzone dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej,
 - 2) sprawdzanie przestrzegania procedur i instrukcji wewnętrznych przez poszczególne komórki organizacyjne Banku,
 - 3) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych,
 - 4) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
 - 5) weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
 - 6) analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania,
 - 7) badanie, czy występuje rozdzielenie sprzecznych ze sobą funkcji i obowiązków.

Procedury kontroli to analiza, ocena, przegląd, porównanie, wyciąganie wniosków i określenie stanu faktycznego badanych obszarów działalności Banku.

Komórki organizacyjne Banku podlegają testowaniu stosowania kluczowych mechanizmów kontroli w zakresie i z częstotliwością wynikającą z matrycy funkcji kontroli.

Funkcja kontroli

Podstawowym celem funkcji kontroli wewnętrznej jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z przepisami prawa, strategią, planem, regulaminami, procedurami, limitami itp. oraz bieżące reagowanie na uchybienia.

Weryfikacja stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej sprawowana jest jako ciągła analiza przebiegu i rezultatów pracy poszczególnych pracowników poprzez codzienne kontrolowanie wszystkich czynności, w celu zapewnienia ich zgodności z procedurami i mechanizmami kontroli. Stanowi ona równocześnie podstawę weryfikacji poprawności procedur i sprawności działania mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych.

Funkcja kontroli wewnętrznej swym zakresem obejmuje w szczególności:

1. Sprawdzanie przestrzegania przepisów prawa oraz wewnętrznych regulacji i procedur, a także wyznaczonych limitów.
2. Sprawdzanie dokładności i prawidłowości danych księgowych.
3. Sprawdzanie bezpieczeństwa operacji i fizycznych zabezpieczeń dostępu.
4. Sprawdzanie przestrzegania uprawnień i autoryzacji.
5. Sprawdzanie zgodności działań na poszczególnych stanowiskach z zakresem czynności i odpowiedzialności.
6. Badanie, czy występuje rozdzielenie sprzecznych ze sobą funkcji i obowiązków, ze szczególnym uwzględnieniem niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje.
7. Wszyscy pracownicy, którym przypisano sprawowanie funkcji kontrolnych, w tym zwłaszcza osoby zajmujące stanowiska kierownicze, zobowiązani są do bieżącego wykorzystywania informacji kontrolnych i natychmiastowego podejmowania środków zaradczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu .

Komórka ds. zgodności

1. Zarząd Banku zapewnia niezależność pracy Komórki do spraw zgodności.
2. Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności.
3. Komórka ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej tzn. mają prawo do zgłaszania zagadnień dotyczących zgodności Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej a także członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu.
4. Komórka ds. zgodności może wykonywać inne obowiązki wynikające z Regulaminu organizacyjnego i zakresów czynności.
5. Komórka ds. zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

1. Wyniki kontroli wewnętrznej w tym audytu wewnętrznego są przedmiotem analizy i oceny Komitetu Audytu, Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.
2. Wnioski wynikające z analiz i ocen wyników kontroli wewnętrznej Zarząd Banku uwzględnia w bieżącej działalności. Zarząd przeprowadza weryfikację systemu kontroli wewnętrznej pod kątem:
 - a) Skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej,
 - b) Zgodności ze strukturą organizacyjną Banku ,
 - c) Dostosowania procedur bankowych do zmian przepisów zewnętrznych,
 - d) Funkcjonowania systemów informatycznych,
 - e) Obszarów ryzyka objętych systemem kontroli wewnętrznej,
 - f) Realizacji zaleceń pokontrolnych
 - g) Zgodności regulaminu z przepisami zewnętrznymi.
3. Weryfikacja, uwzględnia ocenę skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej przeprowadzana jest raz w roku, przedstawiana jest Komitetowi Audytu i Radzie Nadzorczej.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.
5. Bank bada poziom skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o mierniki realizacji celów kontroli wewnętrznej:
 - a) Skuteczność i efektywność działania Banku (planowany wynik finansowy, wskaźnik C/I),
 - b) Wiarygodność sprawozdawczości finansowej (wskaźnik błędnych księgowania, ilość błędów istotnych wskazanych przez biegłego rewidenta na podstawie badania sprawozdania finansowego),
 - c) Przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku (wskaźnik należności zagrożone /należności wg wartości nominalnej, wskaźnik pokrycia kredytów kapitałami Banku, udział aktywów płynnych w sumie bilansowej, wynik z tytułu odsetek),
 - d) Zgodność działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi (wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej, liczba oszustw wewnętrznych).

6. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.
7. Rada Nadzorcza powinna poinformować jednostkę zarządzającą systemem ochrony o wynikach w/w oceny.

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku dokonały w 2022 r. pozytywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Mońkach za 2021r., w oparciu o pozytywną rekomendację Komitetu Audytu.

Konflikt interesów

1. W Banku Spółdzielczym w Mońkach, podstawowe obszary ryzyka konfliktu interesów w Banku obejmują:
 - 1) konflikt dotyczący relacji i transakcji Banku z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje, a także transakcji z podmiotami powiązаныmi z członkami organów, osobami na stanowiskach kierowniczych, w tym pełniącymi kluczowe funkcje,
 - 2) konflikt dotyczący transakcji Banku z pracownikami, a także z podmiotami powiązаныmi (w tym personalnie) z pracownikami,
 - 3) konflikt dotyczący powiązań personalnych w strukturze organizacyjnej Banku,
 - 4) konflikt dotyczący zawierania transakcji z podmiotami powiązаныmi z Bankiem,
 - 5) konflikt dotyczący zawierania transakcji z różnymi klientami w sytuacji konfliktu interesów.

Bank z uwagi na ochronę swoich interesów oraz konieczność przestrzegania prawa zarządza konfliktem interesów: rzeczywistym i potencjalnym.

W Banku stosowane są następujące zasady w zakresie zapobiegania konfliktowi interesów:

- 1) osoby powiązane, w tym członkowie organów Banku, zobowiązani są do unikania działań, które mogą spowodować lub powodują możliwość wystąpienia konfliktu interesów;
- 2) członkowie Zarządu Banku mogą zasiadać w organach innych podmiotów po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej Banku;
- 3) obowiązkiem osoby powiązanej, w tym członka organu Banku oraz pracownika jest ujawnienie wszelkich spraw, które spowodowały lub mogą powodować konflikt interesu; dotyczy to też interesów ich najbliższych członków rodziny; powinno się odpowiednio uwzględniać fakt, że konflikty interesów mogą wynikać nie tylko z obecnych, ale także z przeszłych relacji osobistych lub zawodowych;
- 4) obowiązkiem członka organu Banku lub pracownika jest wyłączenie się odpowiednio od głosowania lub podejmowania decyzji w sprawach, gdzie występuje konflikt interesu lub występuje inna możliwość niekorzystnego wpływu na poziom obiektywizmu podejmowanej decyzji, albo właściwej realizacji obowiązków wobec Banku;
- 5) w Banku stosowane są odpowiednie procedury zawierania transakcji z członkami organów Banku;

6) w Banku stosowany jest podział zadań oraz procedury zapewniające zapobieganie konfliktowi interesów oraz ryzyku, wynikających z powiązań personalnych.

Mechanizmy kontrolne w zakresie zarządzania ryzykiem konfliktu interesów obejmują:

- 1) rozwiązania organizacyjne zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji powodujących konflikt interesów oraz
- 2) system zbierania, przekazywania i wykorzystania informacji w zakresie ryzyka wystąpienia konfliktu interesów zapewniający możliwość reakcji kierownictwa Banku na zaistniałe zagrożenia.

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej prowadzi rejestr konfliktu interesów.

W ramach ryzyka braku zgodności Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej w ramach identyfikacji przedstawia organom Banku informację na temat zidentyfikowanych konfliktów interesów.

2. Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny Członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku.

Ocena ma charakter pierwotny przed powołaniem oraz wtórny w trakcie pełnienia funkcji. Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

W Banku funkcjonuje scentralizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem, zgodnie z zasadą proporcjonalności, zorganizowany jest adekwatnie do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności przy uwzględnieniu strategicznych celów Banku.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Prowadzona działalność Banku efektywnie identyfikuje, dokonuje pomiaru i oceny ryzyka jak również jego kontroli i monitorowania. Ponoszone ryzyko jest powiązane z aktualnym stanem kapitałów własnych i stanowi o bezpieczeństwie Banku.

Bank posiada przejrzystą oraz adekwatną do skali i charakteru prowadzonej działalności oraz podejmowanego ryzyka strukturę organizacyjną, w której podległość służbowa, zadania oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności są wyraźnie przypisane i odpowiednio podzielone. Struktura organizacyjna obejmuje i odzwierciedla cały obszar działalności Banku wyraźnie wyodrębniając każdą kluczową funkcję w obrębie wykonywanych zadań. Dotyczy to zarówno podziału zadań jak i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu Banku, a także podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy komórki / jednostki organizacyjne Banku.

Do podstawowych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:

ryzyko kredytowe oraz jego pochodne wymienione w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. oraz w Dyrektywie 2013/36 Unii Europejskiej z dnia 26 czerwca 2013r., zwanej dalej Dyrektywą tj. ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych. Jednocześnie w Banku występują również inne rodzaje ryzyka takie jak:

- 1) ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe oraz,
- 2) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko płynności i finansowania,
- 5) ryzyko braku zgodności,
- 6) ryzyko kapitałowe (niewypłacalności), będące pochodną ww. ryzyk,
- 7) ryzyko biznesowe (w tym ryzyko wyniku finansowego),
- 8) ryzyko bancassurance,

- 9) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- 10) ryzyko reputacji,
- 11) ryzyko prowadzenia działalności (conduct risk)
- 12) inne ryzyka uznane przez Bank za istotne, na podstawie Procedury szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej.

W 2021 r. w procesie identyfikacji ryzyk wyodrębniono (zidentyfikowano) następujące rodzaje ryzyka jakie potencjalnie mogą wystąpić w Banku w prowadzonej działalności:

1. Ryzyko kredytowe – jest to ryzyko nie wywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat.
2. Ryzyko koncentracji zaangażowań – ryzyko nie wykonania zobowiązania/ zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku, których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ryzyko to związane jest ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku wobec:
 - ❖ pojedynczych klientów lub grup klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - ❖ tego samego sektora gospodarczego (branży),
 - ❖ tego samego rodzaju zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia kredytowego,
 - ❖ inne.
3. Ryzyko rynkowe, rozumiane jako walutowe – jest to ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut oraz ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej.
4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to w Banku związane jest z:
 - ❖ ryzykiem przeszacowania,
 - ❖ ryzykiem bazowym,
 - ❖ ryzykiem opcji klienta
5. Ryzyko operacyjne – jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko zarządzania relacjami z klientami;
6. Ryzyko płynności i finansowania – jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.
7. Ryzyko braku zgodności - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania. Z uwagi na fakt, że Bank funkcjonuje na terenie jednego kraju, na określonym przez Statut obszarze oraz korzysta głównie z regulacji wzorcowych Banku Zrzeszającego – pomiar skutków tego ryzyka przeprowadza razem z ryzykiem operacyjnym.

8. Ryzyko biznesowe – ryzyko wpływu zmian warunków makroekonomicznych na poziom pozostałych ryzyk oraz na adekwatność kapitałową. Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym. Zasady zarządzania ryzykiem biznesowym zawiera Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego i Instrukcja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego.
9. Ryzyko kontrahenta – ryzyko nie wywiązania się z umowy zwrotności środków podmiotu, w którego produkty Bank zainwestował wolne środki, pozostałe po zaspokojeniu akcji kredytowej. Bank zarządza ryzykiem kontrahenta, przeprowadzając ocenę kontrahenta w oparciu o zapisy Polityki (zasad) rachunkowości w części dotyczącej wyceny i tworzenia odpisu aktualizacyjnego na inne aktywa Banku.
10. Ryzyko bancassurance – ryzyko łączenia produktów bankowych z ubezpieczeniowymi, badane w ramach oceny ryzyka kredytowego oraz ryzyka braku zgodności.
11. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (def.: BION) - oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.
12. Ryzyko inwestycji – ryzyko zaangażowania w inwestycje takie jak, instrumenty kapitałowe (z wyjątkiem instrumentów kapitałowych emitowanych przez Bank Zrzeszający), nieruchomości, instrumenty dłużne (z wyłączeniem lokat w Banku Zrzeszającym), jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, itp.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

1. Identyfikacja ryzyka – analiza, na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Metody i procedury identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami w Banku. Proces identyfikacji ryzyka odbywa się w formie:
 - ❖ gromadzenia, aktualizacji, przechowywania danych,
 - ❖ wykorzystanie dostępnych baz danych,
 - ❖ generowania raportów dotyczących ryzyka,
 - ❖ udostępniania raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
 - ❖ analizy i oceny czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.
2. Pomiar /szacowanie ryzyka - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku, ujęte w wewnętrznych procedurach.
3. Raportowanie ryzyka - określenie formy i terminów przekazywania wewnętrznego sprawozdania o poziomie ryzyka, którego szczegółowość i częstotliwość sporządzania powinny być adekwatne do rodzaju i skali ponoszonego przez Bank ryzyka. Sprawozdanie powinno być dostępne dla właściwych pracowników w czasie wystarczającym do przeprowadzenia i podjęcia odpowiednich działań.

4. Limitowanie ryzyka - określenie zasad ustalania i weryfikacji wewnętrznych limitów oraz wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za ich ustalanie i weryfikowanie.
5. Limity ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami.
6. Bank w swoich procedurach określa zasady postępowania w przypadku przekroczeń limitów.
7. Zarządzanie ryzykiem – zorganizowany proces gromadzenia, udostępniania, analizy danych dotyczących identyfikacji, pomiaru i szacowania, monitorowania i kontrolowania danego rodzaju ryzyka oraz podejmowanie na jej podstawie działań o charakterze proceduralnym, organizacyjnym i wykonawczym, mających na celu redukcję ryzyka do akceptowanego poziomu oraz eliminowanie / ograniczanie negatywnych skutków ekspozycji na ryzyko. Systemy zarządzania ryzykami, przyjęte metody i założenia w Banku podlegają okresowemu przeglądowi.
8. Kontrolowanie ryzyka – wskazanie komórki lub pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem w Banku oraz za badanie zgodności działania wszystkich jednostek Banku z regulacjami wewnętrznymi i nadzorczymi, jak również za informowanie o stwierdzonych nieprawidłowościach. Kontrola ryzyka sprawowana jest w dwóch obszarach:
 - ❖ pomiar ryzyka,
 - ❖ kontrola wewnętrzna.
9. Testy warunków skrajnych - zestaw różnych technik badawczych stosowanych głównie w celu określenia odporności sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku na wystąpienie wyjątkowych, niekorzystnych ale możliwych wydarzeń (tzw. szoków rynkowych). Efektem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest tworzenie scenariuszy zachowań na wypadek ich wystąpienia (planów awaryjnych).

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

1. Dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu.
2. Stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki.
3. Monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, w tym nowych norm płynnościowych, określonych w Pakiecie CRD IV / CRR.
4. Szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
5. Analiza pokrycia wymogów kapitałowych funduszami własnymi, z uwzględnieniem buforów kapitałowych (zabezpieczającego i antycyklicznego).
6. Uwzględnienie efektów pomiaru ryzyka w metodach szacowania wymogów kapitałowych, z uwzględnieniem buforów kapitałowych (zabezpieczającego i antycyklicznego).
7. Agregacja procesów szacowania wymogów kapitałowych z procesami zarządzania ryzykiem w Banku.
8. Raportowanie wyników oceny ryzyk oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi oraz w sposób syntetyczny Radzie Nadzorczej.
9. Audyt skuteczności zarządzania ryzykiem w Banku.

10. Wykorzystywanie przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą wyników kontroli wewnętrznej i audytu do bieżącego zarządzania oraz nadzoru nad zarządzaniem Bankiem.

11. Wdrożenie w Banku odpowiedniej kultury zarządzania ryzykiem.

W niezależnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik testowania warunków skrajnych. Procedura (zasady) przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku przebiega według następującego schematu:

1. Przeprowadzenie testu warunków skrajnych w oparciu o szczegółowe metodyki określone w procedurach zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową przez Komórkę monitorującą ryzyko.
2. Sporządzenie opisu wyników przeprowadzonych testów.
3. Przekazanie informacji o wynikach przeprowadzonych testów warunków skrajnych wraz z analizami ryzyka i/lub adekwatności kapitałowej, zgodnie z procedurami szczegółowymi.
4. Opracowanie propozycji działań w przypadku wykazania wysokiej wrażliwości Banku na wystąpienie sytuacji awaryjnej (skrajnej) przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz we współpracy z komórkami merytorycznymi.
5. Weryfikacja planów awaryjnych przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.
6. Podjęcie decyzji przez Zarząd o podjęciu działań awaryjnych/uruchomieniu planu awaryjnego.
7. Raportowanie wyników testów warunków skrajnych Radzie Nadzorczej, zgodnie z planem pracy Rady.

Wybór konkretnych technik ograniczania skutków podejmowanego przez Bank ryzyka może rodzić konsekwencje finansowe, toteż Zarząd dokonuje analizy opłacalności i podejmuje decyzje o zastosowaniu najbardziej optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, automatyzacji i dokumentowania procesów zarządzania ryzykiem w Banku.

Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Członek zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
4. Komitet Kredytowy,
5. Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz,
6. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
7. Audyt wewnętrzny,
8. Pozostali pracownicy Banku.

W Banku nie funkcjonuje Komitet zarządzania ryzykami.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie

Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

2. **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
3. **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
4. **Komitet Kredytowy** uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.
5. **Komórka monitorująca ryzyko/Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz** – monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
6. **Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej** – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.
7. **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego są realizowane na podstawie umowy ochrony przez odpowiednie służby Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
8. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

W Banku obowiązują wewnętrzne limity ostrożnościowe, dostosowane do skali, profilu i złożoności działalności Banku. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, określonego w planie ekonomiczno-finansowym.

Limity strategiczne w ramach poszczególnych rodzajów ryzyka:

- 1) Ryzyko kredytowe - Kredyty i pożyczki zagrożone wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki wg wartości nominalnej,
- 2) Ryzyko operacyjne - Koszty ryzyka operacyjnego jako % funduszy własnych Banku,
- 3) Ryzyko płynności – LCR,
- 4) Ryzyko stopy procentowej – Marża odsetkowa,
- 5) Ryzyko walutowe - Skala działalności walutowej jako % aktywów,
- 6) Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej - Wskaźnik dźwigni finansowej,
- 7) Ryzyko biznesowe – Wskaźnik C/I,
- 8) Ryzyko kapitałowe - Współczynnik kapitału Tier1

Ustalanie i okresowa weryfikacja wewnętrznych limitów ma na celu dywersyfikację ryzyka w Banku. Monitorowanie przestrzegania obowiązujących w Banku norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych przeprowadza Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Raport wykorzystania norm i limitów, przedkładany jest okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej – w cyklach czasowych ustalonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej”.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, w której jednym z podstawowych długoterminowych celów jest zapewnienie odpowiednich kapitałów (celów kapitałowych) na pokrycie podejmowanych przez Bank rodzajów i wysokości ryzyka, z uwzględnieniem zapisów zawartych w Pakiecie CRD IV/CRR. Zasady opracowania Strategii działania (zwanej również planem wieloletnim lub polityką długookresową) zawarte są w Instrukcji sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno – finansowego.
2. Opracowanie przez Zarząd i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku niniejszej Strategii, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i długookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym (ryzykiem biznesowym). Cele strategiczne, długookresowe (Polityki długoterminowe) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawierają załączniki nr 1-6 do niniejszej Strategii.
3. Określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank. Analizę profilu poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje, obowiązujące w Banku.
4. Wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów ograniczania skutków podejmowanego ryzyka.
5. Opracowanie, wdrożenie, okresowy przegląd i aktualizacja wdrożonych metod zarządzania ryzykiem w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.
6. Określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem. Schemat

organizacji zarządzania ryzykiem (w ramach struktury organizacyjnej) zatwierdza Rada Nadzorcza.

7. Bieżąca aktualizacja szczegółowych pisemnych procedur obejmujących pomiar, limitowanie, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka w Banku.
8. Opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacjach kryzysowych.
9. Organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

Strategia kapitałowa

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidend.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier podstawowy I i Tier II.
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE.
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Proces zarządzania obejmuje szczegółowy system raportowania, który obejmuje m.in. bieżące dane o poziomie funduszy własnych, współczynnikach kapitałowych, wymogach kapitałowych, dźwigni finansowej, poziomie wykorzystania limitów oraz symulacje scenariuszy testów warunków skrajnych. Rada i Zarząd otrzymują syntetyczną informację w okresach ustalonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Struktura funduszy własnych Banku jest korzystna z punktu widzenia ich stabilności i dywersyfikacji – dominują fundusze niepodzielne. W 2021 r. współczynniki kapitałowe w Banku kształtowały się znacznie powyżej minimalnych poziomów wymaganych prawem, co oznacza że Bank prowadzi działalność skorelowaną z posiadaną bazą kapitałową i zapewnia odpowiednie bufory kapitałowe na wypadek warunków skrajnych.

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego:

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.
4. Inwestycje finansowe banku obejmują bezpieczne inwestycje, do których zaliczane są: papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa (obligacje, bony skarbowe itp.) i Narodowy Bank Polski (np. Bony pieniężne), papiery wartościowe emitowane przez Bank Zrzeszający, papiery wartościowe emitowane przez podmioty komercyjne, jednostki samorządu terytorialnego, inne banki oraz inwestycje w nieruchomości.

Działania zabezpieczające:

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - a) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - b) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - a) wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum socjalnego,
 - b) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank,
 - c) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
 - d) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - e) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
 - f) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,

- g) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie.
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
- a) dywersyfikacja kredytów,
 - b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku,
 - c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
 - d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej,
 - e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK),
 - g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych,
 - h) analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe.

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) i ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH):

W celu ograniczania skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zatwierdza optymalny wskaźnik Dtl.

Wskaźnik Dtl - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia.

W zakresie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych Bank wyznacza następujące kluczowe obszary i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym:

1. Udzielanie kredytów osobom posiadającym zdolność kredytową do spłaty- między innymi poprzez prawidłową ocenę zdolności kredytowej i wiarygodności osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej. Pozyskiwanie i weryfikacja informacji o Kliencie z użyciem baz informacji zewnętrznych na podstawie podpisanych umów oraz wewnętrznej bazy informacji. Wykorzystywanie informacji z baz danych zewnętrznych do oceny pozycji Banku na rynku (np. zaangażowanie w DEK i EKZH na tle sektora bankowego lub sytuacja na tle grupy rówieśniczej).
2. Dywersyfikację ryzyka kredytowego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych poprzez udzielanie różnego rodzaju detalicznych ekspozycji kredytowych: tzn. kredyty konsumpcyjne gotówkowe, kredyty odnawialne dla posiadaczy rachunków oszczędnościowo- rozliczeniowych, pożyczki hipoteczne, kredyty na cele mieszkaniowe, kredyty konsolidacyjne, karty kredytowe. Ustalenie i przestrzeganie limitów koncentracji dotyczących całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
3. Ostrożną delegację przez Zarząd decyzyjności w zakresie decyzji kredytowych,
4. Wprowadzenie do procesu kredytowego osoby weryfikującej formalno- merytorycznie wnioski kredytowe,
5. Nie korzystanie z narzędzi typu scoring w ocenie wiarygodności kredytowej Klientów,
6. Nie korzystanie ze współpracy z pośrednikami przy sprzedaży kredytów,
7. Udzielanie kredytów przede wszystkim Klientom posiadającym w Banku ROR, RB, inne produkty lub pozytywną historię w Banku,

8. Ustawiczny monitoring portfela detalicznych ekspozycji kredytowych w tym spraw w windykacji,
9. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz odwrotnych testów warunków skrajnych.

W zakresie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych Bank wyznacza następujące kluczowe obszary i zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, poddawane nadzorowi ze strony Zarządu:

1. W zakresie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:
 - 1) Bank posiada metodyki oceny zdolności kredytowej klientów, zawierające m.in. opis procesu akceptacji wniosku kredytowego oraz opis sposobu uwzględniania w ocenie zdolności kredytowej Klientów ryzyka stopy procentowej. Akceptacji założeń i parametrów przyjmowanych w procesie oceny zdolności kredytowej dokonuje Zarząd,
 - 2) Bank standardowo wymaga wkładu własnego, w tym uwzględniania środków pochodzących z rządowych programów wsparcia budownictwa mieszkaniowego,
 - 3) W regulacjach dotyczących udzielania kredytów określono zakres oraz sposób dokumentowania informacji niezbędnej do oceny zdolności kredytowej, w tym zasady korzystania z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
 - 4) Bank posiada narzędzia wspierające ocenę zdolności kredytowej klientów detalicznych,
2. W zakresie akceptacji oraz ograniczania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank przyjął zasady:
 - 1) uwzględniania w procesie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ryzyka wynikającego ze specyfiki produktowej tych ekspozycji, sporządza w tym zakresie odpowiednie analizy i sprawozdania,
 - 2) określania akceptowalnego poziomu ryzyka dla poszczególnych portfeli kredytowych w postaci limitów,
 - 3) zabezpieczania i ograniczania ryzyka z tytułu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w tym szczegółowe zasady ustalania i stosowania:
 - maksymalnego poziomu portfela produktowego,
 - maksymalnego poziomu zadłużenia z tytułu oferowanego produktu w odniesieniu do dochodów klienta detalicznego (wskaźnik DtI),
 - maksymalnego poziomu relacji wartości ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie do wartości zabezpieczenia hipotecznego (wskaźnik LtV),
 - 4) dotyczące ustalania, weryfikacji i aktualizacji wartości zabezpieczenia, zawarte w Zasadach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - 5) przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz odwrotnych testów warunków skrajnych badających wpływ zmiany warunków makroekonomicznych na możliwość spłaty przez klientów detalicznych posiadanych zobowiązań kredytowych,
 - 6) przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz odwrotnych testów warunków skrajnych badających wpływ czynników ze środowiska wewnętrznego i otoczenia zewnętrznego banku na ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,

- 7) ustalania, nadawania i przeglądu upoważnień do akceptacji ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
3. W zakresie monitorowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank przyjął zasady:
 - 1) monitorowania przestrzegania limitów wewnętrznych dotyczących tych ekspozycji kredytowych,
 - 2) monitorowania portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, pozwalającego na identyfikację zagrożeń płynących z nadmiernej koncentracji wokół jednej z cech (np. koncentracja ze względu na typ nieruchomości, sektor gospodarki, długość okresu umowy, sposób oprocentowania), dla której wskaźniki jakościowe są znacząco gorsze,
 - 3) administrowania portfelem ekspozycji kredytowych, tj. gromadzenia i archiwizowania dokumentów, dotyczących wypłat kolejnych transz oraz dochodzenia roszczeń w przypadku naruszenia przez dłużnika warunków umowy,
 - 4) postępowania banku w przypadku przekroczenia wyznaczonych maksymalnych dopuszczalnych poziomów DtI i LtV.
 - 5) maksymalnego okresu udzielania kredytów zabezpieczonych hipotecznie na okres 30 lat.

W zakresie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych Bank wyznacza następujące kluczowe obszary i zasady polityki zarządzania ekspozycjami:

- 1) Bank posiada metodologie ilościowej i jakościowej oceny zdolności kredytowej, zawarte w instrukcjach kredytowania, poddawane okresowym przeglądom,
- 2) W Banku funkcjonują pisemne procedury wraz ze wskazaniem uczestników, zaangażowanych w proces udzielania kredytów z ich zakresem odpowiedzialności, za ustalenie, nadzór i przegląd upoważnień do akceptacji ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie odpowiada Zarząd Banku,
- 3) Proces ustalania, weryfikacji i aktualizacji wartości zabezpieczenia, w tym tryb przyjmowania przez bank zabezpieczeń, innych niż zabezpieczenie na nieruchomości komercyjnej zawiera Instrukcja ustanawiania prawnych form zabezpieczeń,
- 4) Zasady uwzględniania w procesie zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyka wynikającego ze specyfiki produktowej ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych zawarte są w instrukcjach oceny zdolności kredytowej oraz w regulacjach produktowych.
- 5) Zarząd ustala maksymalną dopuszczalną wartość wskaźnika LtV w Zasadach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, które stanowią załącznik do „Polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie”, o czym informuje Radę Nadzorczą oraz Bank Zrzeszający.

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE. Bank zarządza ryzykiem związanym

z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z „Polityką zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie”.

2. Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE - procedurę wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu technik redukcji ryzyka kredytowego w Banku opisuje Procedura szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Mońkach.

Działania organizacyjno-proceduralne:

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Analityk kredytowy odpowiada za poprawność dokonanej analizy zdolności kredytowej i wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej. Decyzja kredytowa, która spowoduje znaczące przekroczenie zaangażowania wobec kredytobiorcy wymaga dodatkowo opinii Komitetu Kredytowego. Ocenę ryzyka portfela przygotowuje stanowisko zajmujące się zarządzaniem ryzykiem.
2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. kredytowych, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.
3. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach audytu wewnętrznego przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Zakres i rodzaj systemów raportowania:

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko (apetyt na ryzyko). Miesięcznej analizie poddawane są w szczególności takie elementy jak: struktura portfela kredytowego, struktura i dynamika kredytów zagrożonych, wynik z tytułu rezerw celowych itp.

W Banku dokonuje się pomiaru i oceny ryzyka portfela kredytowego i profilu ryzyka kredytowego w cyklach kwartalnych, na podstawie raportów sporządzonych przez zespół ds. ryzyk bankowych i analiz. Raporty zawierają zestawienia liczbowe oraz ich interpretację z rekomendacją dalszych działań.

Analiza kwartalna przeprowadzana jest według stanu na ostatni dzień kwartału i przygotowywana w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej. Wyniki pomiarów zestawiane są w celach porównawczych z kwartałem poprzednim i analogicznym okresem roku poprzedniego. Raporty są przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

Każda sytuacja pogorszenia się jakości portfela kredytowego jest na bieżąco sygnalizowana nadzorującemu członkowi Zarządu.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające jego poziom.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku na podstawie propozycji zespołu ds. ryzyk bankowych i analiz.

Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku, zatwierdzonego w ramach założeń do planu ekonomiczno-finansowego.

Wysokość limitów koncentracji jest weryfikowana co najmniej raz w roku w trakcie przeglądu zarządczego procedur w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.

W ramach kwartalnej analizy ryzyka kredytowego przeprowadzane są testy warunków skrajnych. Celem przeprowadzania testów warunków skrajnych jest analiza wpływu znacznego wzrostu ryzyka kredytowego na sytuację Banku. Na podstawie testów warunków skrajnych opracowuje się (weryfikuje) plany awaryjne w zakresie działalności kredytowej.

IV. Ryzyko płynności

Istotna waga ryzyka płynności Banku

1. Podstawowe czynniki istotnej wagi ryzyka płynności dla Banku to obowiązek spełnienia wymagań prawnych i zaleceń nadzorczych nakładających ramy ostrożnościowej polityki działania Banku, a także względy ekonomiczne i zarządcze.
2. Bank jest zobowiązany przez przepisy Ustawy Prawa bankowe do utrzymywania płynności płatniczej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności, przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 nakładają na Bank obowiązek spełnienia wymogów płynności, również zalecenia nakładane Rekomendacją P Komisji Nadzoru Finansowego wskazują dobre praktyki, które Bank powinien stosować w swojej działalności.
3. Odpowiedni poziom płynności pozwala Bankowi wywiązywać się ze swoich zobowiązań na bieżąco, w tym utrzymywać bufor wolnych od obciążeń wysokiej jakości aktywów, a także umożliwia przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych, co jest niezbędnym czynnikiem zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie Banku.
4. Odpowiedni poziom płynności zapewnia Bankowi elastyczność funkcjonowania potrzebną do rozwoju działalności.

Główne cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności

1. Główne cele strategiczne zarządzania ryzykiem płynności w Banku to:
 - a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
 - b) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
 - c) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach

- terminowości, jak i podmiotowości klientów,
- d) zapewnienie utrzymania płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnio i długoterminowej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności,
 - e) optymalizacja realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
 - f) zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).
2. Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:
- 1) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
 - a) określenie potrzeb płynnościowych,
 - b) określenie źródeł płynności,
 - c) pomiar i ocena przepływów środków pieniężnych,
 - d) analiza luki;
 - 2) akceptację ryzyka, w tym:
 - a) określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku
 - b) dokonywanie testów warunków skrajnych,
 - 3) wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
 - a) stosowanie limitów,
 - b) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych
 - c) opracowanie planów awaryjnych,
 - 4) monitorowanie i kontrolę ryzyka płynności,
 - 5) raportowanie.
3. Bank dla prawidłowego zarządzania płynnością, w szczególności:
- a) dąży do utrzymania odpowiednich zasobów aktywów płynnych
 - b) podejmuje działania w celu corocznego wzrostu bazy depozytowej, głównie stabilnych depozytów podmiotów niefinansowych, przy utrzymaniu bezpiecznego udziału kredytów w depozytach;
 - c) utrzymuje wielkości środków przekazywanych jako lokaty krótkoterminowe w kwocie potrzebnej do utrzymania wymaganej wielkości aktywów płynnych;
 - d) opracowuje plan awaryjny w obszarze zarządzania płynnością Banku
 - e) opracowuje i dokonuje okresowego przeglądu wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej w odniesieniu do ryzyka płynności funkcjonującego w ramach wewnętrznej regulacji oraz monitoruje limit alokacji funduszy własnych na wymogi kapitałowe;
 - f) opracowuje system limitów płynnościowych;
 - g) reguluje swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający.

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka płynności jest:

Utrzymanie poziomu ryzyka zgodnego z założonym apetytem na ryzyko wyrażonym poprzez limity ograniczające ryzyko płynności zatwierdzone Uchwałą Zarządu, w tym w szczególności:

- ❖ aktywa płynne /aktywa wg wartości bilansowej – min 20%;

- ❖ aktywa płynne/depozyty niestabilne (ponad osad) – min 110%;
- ❖ depozyty/kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje – min 120 %;
- ❖ należności z tytułu kredytów, skupionych wierzytelności i zrealizowanych gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat/ kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem – max 50 %;
- ❖ wskaźniki luki po urealnieniu: - płynność do 1 m-ca – min 1,0; płynność do 3 m-cy - minimum 1,0; płynność do 1 roku – min 1,0;
- ❖ wskaźnik płynności krótkoterminowej (LCR) – min 105 %;
- ❖ Wskaźniki stabilnego finansowania netto (NSFR – min 105%).

Szczegółowe metody pomiaru ryzyka płynności zawarto w „Polityce zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym w Mońkach” i „Zasadach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności i finansowania w Banku Spółdzielczym w Mońkach”.

Bank utrzymuje płynność kierując się realizacją następujących celów operacyjnych:

1. zachowanie zdolności do rozliczeń płatności przez rachunek w Banku BPS SA, utrzymywanie pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych Banku,
2. stworzenie warunków niezbędnych do realizacji działań awaryjnych w przypadku zagrożenia utraty płynności.

W celu dostosowania i utrzymania wskaźników płynności wymaganych przez Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 Bank podejmuje odpowiednie działania w celu zmiany struktury aktywów i pasywów. Dotychczasowa struktura aktywów Banku jest skutkiem realizacji zapisów Umowy Zrzeszenia, która mówi o tym, że banki spółdzielcze powinny lokować nadwyżki środków ponad własną akcję kredytową w banku zrzeszającym. W celu uzyskania wymaganego poziomu wskaźników płynności (LCR i NSFR) Bank stopniowo zmienia swoją politykę względem banku zrzeszającego i lokuje środki w aktywa o wysokiej jakości i stabilności, w oparciu o decyzje Zarządu Banku, w tym w bezpieczne bony pieniężne.

Struktura organizacyjna zarządzania płynnością

Zgodnie z regulacjami nadzorczymi, podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności winien uwzględniać rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (działalność operacyjna) od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższa zasada jest w Banku realizowana poprzez oddzielenie pionu ryzyka od komórek operacyjnych prowadzących działalność kredytową i depozytową. Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z komórek organizacyjnych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikiem działalności Zespołów.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku odbywa się w sposób scentralizowany. Zarząd i Rada Nadzorcza, w zakresie swych kompetencji ponoszą odpowiedzialność za ryzyko płynności, jakie ponosi Bank oraz za metody zarządzania tym ryzykiem i określenie tolerancji ryzyka płynności oraz apetytu na ryzyko w Banku.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością jest Główny Księgowy. W ramach pionu ryzyka funkcja analizy i monitorowania ryzyka płynności przypisana jest do zespołu ds. ryzyk

bankowych i analiz. Za zarządzanie ryzykiem płynności w kategoriach stanowienia (zarządzania) i kontroli limitów odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Bardzo ważną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem płynności odgrywa audyt wewnętrzny. W tym zakresie audyt pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem stosowanych w Banku.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie zarządzania płynnością ze strategią i planem finansowym.

Procesem zarządzania płynnością w Banku zajmuje się zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

1. Zarząd Banku:

- a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu Operacyjnego łącznie z Planem Finansowym Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej, w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
- c) Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka banku,
- d) Precyzyjnie i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności i finansowania adekwatną do strategii działalności,
- e) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
- f) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
- g) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- h) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,

2. Rada Nadzorcza Banku:

- a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- b) Zatwierdza Plan Strategiczny, Plan Finansowy,
- c) Nie rzadziej niż raz na pół roku, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności i finansowania, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, oraz zapewnić, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania

- naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.
- d) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, (tzw. apetyt na ryzyko),
 - e) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank.
 - f) Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
 - wzrastającym kosztem finansowania,
 - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności i finansowania,
 - wzrastającą luką płynności,
 - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
 - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
 - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
 - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności.
 - g) Rada Nadzorcza przynajmniej raz w roku otrzymuje sprawozdania zarządu zawierające informacje o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności.

Instrumenty zarządzania płynnością Banku

Poziom ryzyka płynności w Banku oceniany jest w szczególności w oparciu o następujące czynniki:

- ❖ stopień zabezpieczenia zobowiązań wynikających z depozytów niestabilnych i innych zobowiązań bieżących aktywami płynnymi
- ❖ poziom stabilności depozytów i innych źródeł finansowania działalności Banku
- ❖ dostęp do alternatywnych źródeł finansowania, umożliwiających realizację bieżących i przewidywanych potrzeb w zakresie płynności
- ❖ uzależnienie od zaciągniętych kredytów, pożyczek i lokat od sektora finansowego
- ❖ zagrożenia z tytułu nieterminowych wpływów należności

Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz odpowiedzialny za zarządzanie płynnością Banku identyfikuje mierzy i monitoruje ryzyko płynności za pomocą analiz:

- ❖ źródła finansowania działalności Banku i zaangażowanie środków oraz aktywa płynne zrywalności depozytów, przedterminowej spłaty kredytów oraz największych deponentów i analizę depozytów osób wewnętrznych
- ❖ stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu)
- ❖ wskaźnikowa ryzyka płynności, wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych
- ❖ testy warunków skrajnych
- ❖ plany awaryjne

Głównymi źródłami finansowania Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego i jednostek samorządowych. Bank Spółdzielczy w Mońkach jest zrzeszony z Bankiem BPS S.A.

W przypadku niedoboru źródeł finansowania, Bank może pozyskać środki oraz wykorzystać szereg instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. W 2021 r. nie wystąpiła potrzeba

skorzystania z pomocy Banku Zrzeszającego.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS, w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielenie pomocy w formie pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu ochrony BPS wydzielony został podmiot, którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia. Spółdzielnia Systemu Ochrony BPS realizuje dodatkowo zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie skonsolidowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

Proces zarządzania płynnością w ramach struktury zrzeszającej Banki Spółdzielcze

Polityka Banku BPS S.A. w zakresie zarządzania płynnością zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych obejmuje:

- ❖ utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze,
- ❖ finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego,
- ❖ zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów,
- ❖ sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym,
- ❖ dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych,
- ❖ udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń gwarancji bankowych w granicach ustalonego limitu,
- ❖ administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych.

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, limity, które utrzymują całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym ze strategią i planem finansowym Banku.

W ramach systemu limitów wyznaczających górną granicę akceptowanego w Banku poziomu ryzyka płynności wyodrębnia się:

- 1) limit zewnętrzny NSFR wynikający z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013
- 2) limit zewnętrzny LCR wynikający z Rozporządzenia parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013
- 3) wewnętrzne limity i progi ostrożnościowe ustalane w ramach procesu zarządzania ryzykiem płynności, a w szczególności:
 - ❖ wskaźniki płynności
 - ❖ wskaźniki zabezpieczenia płynności
 - ❖ wskaźniki stabilności bazy depozytowej Banku
 - ❖ wskaźniki finansowania aktywów
 - ❖ wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych.

Informacje ilościowe

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2021 r. zaprezentowano poniżej.

Tabela 11. Nadwyżka płynności na dzień 31.12.2021 r. (tys. zł)

Nadwyżka płynności	203 484
<i>kasa</i>	<i>5 369</i>
<i>Środki na rachunku bieżącym w BPS</i>	<i>15 047</i>
<i>Lokaty terminowe w BPS</i>	<i>119 056</i>
<i>Bony pieniężne NBP</i>	<i>64 012</i>

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności, Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych depozytów, czyli tzw. osadem na wkładach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów.

Tabela 12. Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2021 r. (tys. zł)

	Aktywa	zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	109 798
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	70 503
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	50 443
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	143 791
A5	Aktywa niepłynne (Środki trwałe netto, aktywa do zbycia, akcje BPS)	12 355
A6	Aktywa ogółem	386 890
	Pasywa	
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	35 752
B2	Środki obce stabilne	248 315

B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	0
B4	Pozostałe zobowiązania	1 481
B5	Środki obce niestabilne	98 104
Miary płynności		
M1	Luka płynności krótkoterminowej (A1+A2)-B5	82 197
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1+A2)/B5)	1,84
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	2,89
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4))	1,82

Zgodnie z aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności. Na dzień 31.12.2021 r. wyniósł 390% (limit nadzorczy min. 100%). Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik stabilnego finansowania netto – NSFR. Na dzień 31.12.2021 r. wyniósł 156% (limit nadzorczy min. 100%).

W celu identyfikacji i określenia ilościowego ekspozycji Banku na możliwe przyszłe napięcia płynnościowe, Bank przeprowadza testy warunków skrajnych. Testy przeprowadzane są w postaci: analizy wrażliwości, analiz scenariuszowych i testu odwróconego. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane w szczególności:

- ❖ jako podstawa do podjęcia działań naprawczych,
- ❖ do oceny adekwatności nadwyżki płynności,
- ❖ do ustalania limitów wewnętrznych,
- ❖ jako element codziennej praktyki zarządzania ryzykiem,
- ❖ do dostosowania profilu płynnościowego banku do przyjętej tolerancji ryzyka,
- ❖ jako podstawa do dostosowania i ulepszenia regulacji wewnętrznych,
- ❖ jako istotny wkład w proces kształtowania awaryjnego planu płynności banku.

Bank posiada plan awaryjny płynności w celu zapewnienia ciągłości działania Banku w przypadku sytuacji kryzysowych w zakresie płynności płatniczej oraz ograniczenia negatywnych skutków tych sytuacji dla działalności Banku. Metodyka dokonywania obejmuje oszacowanie efektu wystąpienia scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach: kryzys płynności wewnątrz Banku, kryzys płynności w systemie bankowym i kryzys będący połączeniem obu wariantów.

Raportowanie obejmuje cykliczne raporty – miesięczne dla Zarządu Banku i półroczne

dla Rady Nadzorczej określone procedurą wewnętrzną, w tym poziom limitów ograniczających ryzyko płynności. Raporty przygotowuje zespół ds. ryzyk bankowych i analiz odpowiedzialny za zarządzanie płynnością Banku.

Poniższe tabele przedstawiają luki płynności według stanu na 31.12.2021r.

Zestawienie płynności bez urealnienia

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
1.	Luka	-	-222 242	88 747	33 648	6 356	-19 066	-12 426	19 927	42 072	44 241	12 559	-1 177
2.	Luka skumulowana	-	-222 242	-133 495	-99 846	-93 490	-112 556	-124 982	-105 055	-62 983	-18 742	-6 183	-7 361
3.	Wskaźnik płynności	-	0,08	22,79	2,93	1,16	0,41	0,45	-	-	-	-	0,97
4.	Wskaźnik płynności skumulowany	-	0,08	0,46	0,62	0,69	0,66	0,65	0,71	0,82	0,95	0,98	0,98

Urealnione zestawienie płynności

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	A'vista	> 24 h <= 7 dni	> 7 dni <= 1 m-ca	> 1 m-ca <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 2 lata	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
1.	Luka		-31 185	92 306	48 355	39 448	9 273	5 881	19 712	41 652	43 908	12 438	-289 148
2.	Luka skumulowana		-31 185	61 122	109 477	148 925	158 197	164 079	183 790	225 442	269 350	281 787	-7 361
3.	Wskaźnik płynności		0,40	180,49	18,50	6,65	3,26	2,42	-	-	-	-	0,11
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		0,40	2,17	2,98	3,40	3,39	3,33	3,61	4,20	4,82	5,00	0,98

V. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

1. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz wartości kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.
2. Główne cele zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank określa jako:
 - a) utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku.
 - b) utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą.
 - c) utrzymywanie nieznaczącej skali działalności handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
 - d) prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku.
 - e) utrzymanie poziomu poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej występujących w prowadzonym portfelu bankowym na poziomie nie wymagającym tworzenia wewnętrznych wymogów kapitałowych (według metodologii przyjętej w wewnętrznych procedurach Banku)
3. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,

- c) strategię działania i rozwoju Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.
4. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych,
- 2) analizuje kształtowanie się oprocentowania własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków i instytucji kredytowych na lokalnym rynku usług finansowych,
- 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Najważniejsza część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż według obserwacji historycznych, w największym stopniu wpływa na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:

- 1) porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
- 2) wyliczeniu zmian wyniku odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych,
- 3) poza analizą opisaną w punktach 1 i 2 powyżej, wyliczeniu zmian wartości ekonomicznej kapitału, przy różnych scenariuszach zmian w zakresie krzywej dochodowości.

Ryzyko opcji klienta bada się na dwóch poziomach:

- 1) w ramach opracowywania nowych produktów lub zmian w już obowiązujących regulacjach, tak by uniknąć zawierania zobowiązań zbyt ryzykownych dla Banku,
- 2) poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta, na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym, i jego wpływu na zmianę wyniku odsetkowego oraz na zmianę wartości ekonomicznej kapitału.

System limitów

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Wyznacza się następujące rodzaje limitów:

- 1) Limity niedopasowania (luki) w przedziałach przeszacowania;
- 2) Limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego i opcji klienta,
- 3) Limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej kapitału, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych,
- 4) Limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej kapitału w ramach testów scenariuszowych,

- 5) Limity związane z wykorzystaniem opcji klienta;
 - 6) Limit na rozpiętość między marżą odsetkową a marżą graniczną;
- Wszystkie limity uchwalone przez Zarząd Banku podlegają corocznej weryfikacji.

Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej realizowany jest przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz.

Analizy z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej otrzymują:

- 1) w cyklach miesięcznych: Zarząd Banku,
- 2) w cyklach półrocznych: Rada Nadzorcza.

Bank posiada, przyjęte uchwałami Zarządu Banku, wewnętrzne procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przekroczenia limitów obowiązujących dla ryzyka stopy procentowej, obejmujące m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych oraz wskazujące komórki odpowiedzialne za podjęcie działań ograniczających narażenie na ryzyko do poziomów akceptowanych przez Bank.

W ramach Zarządu nadzór nad ryzykiem pełni Prezes Zarządu.

VI. Ryzyko operacyjne i ryzyko braku zgodności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
2. prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
3. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
4. zarządzanie kadrami,
5. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
6. zdefiniowanie tolerancji/ apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
7. przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank zakłada tolerancję/ apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 50% utworzonego wymogu kapitałowego, tj. suma strat z tytułu ryzyka operacyjnego w kolejnych latach nie przekroczy 50% utworzonego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE wymogu kapitałowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zapewnienie bezpiecznego przebiegu wszystkich procesów biznesowych w Banku poprzez:

1. Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.

2. Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
3. Monitorowanie i raportowanie incydentów o których mowa w pkt 2.
4. Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
5. Wykorzystanie mapy ryzyka operacyjnego w opracowaniu „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym”, „Polityki kadrowej”.
6. Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
7. Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego.
8. Gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach pokrycia strat ww. zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących.

Zgodnie z „Rekomendacją M” wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego czynnikami ryzyka operacyjnego są:

1. Zasoby ludzkie i warunki pracy.
2. Procesy i systemy - integralność procesów biznesowych oraz systemów informatycznych i technicznych.
3. Bezpieczeństwo:
 - 1) informatyczne i teleinformatyczne, zasady zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji;
 - 2) informacji prawnie chronionej;
 - 3) alternatywnych kanałów dostępu do usług i informacji bankowych (np. bankomaty, Internet);
 - 4) fizyczne;
 - 5) związane z zasobami ludzkimi;
 - 6) klientów - zmiany w środowisku biznesowym;
 - 7) produktów - wdrażanie nowych produktów;
4. Outsourcing - procesy zlecone na zewnątrz.
5. Przestępstwa.
6. Awarie, klęski, katastrofy.

Ocena ryzyka przeprowadzana jest na podstawie danych zebranych w procesie identyfikacji i oceny zdarzeń operacyjnych z wszystkich komórek organizacyjnych Banku oraz po dokonaniu analizy i oceny tych danych przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz m. in. w następującym zakresie:

1. Struktury ryzyka (rodzaj zaistniałych zdarzeń, czynniki generujące ryzyko).
2. Obszarów powstawania zagrożeń (w procesach, w poszczególnych liniach biznesowych i innych zakresach działania Banku).
3. Skali zagrożeń i strat.
4. Poziomu ryzyka.
5. Tworzenia planów awaryjnych zachowania ciągłości działania

Szczegółowej analizie w Banku poddawane są zdarzenia charakteryzujące się niską częstotliwością a wysokimi stratami. Zdarzenia, które dotychczas nie wystąpiły w Banku,

a mogłyby wystąpić są typowane i ujmowane w mapie ryzyka przez Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz oraz zatwierdzone przez Zarząd.

Dla wspomagania procesu ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego, występujących w Banku, Bank wdrożył program informatyczny Novum Bank Enterprise NOE, moduł RIRO- Rejestr Incydentów Ryzyka Operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku przebiega w następujących etapach:

1. Identyfikacja i ewidencja zdarzeń ryzyka operacyjnego,
2. Ocena ryzyka,
3. Monitorowanie ryzyka,
4. Raportowanie ryzyka,
5. Utworzenie bazy danych o zdarzeniach i stratach,
6. Kontrola poziomu ryzyka,
7. Pomiar ryzyka.

W celu identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego sporządzana jest mapa ryzyka, która służy do porządkowania grup zdarzeń ryzyka operacyjnego pod kątem wysokości strat (dotkliwości) oraz prawdopodobieństwa ich występowania (częstości).

W celu limitowania stopnia zagrożenia Banku ryzykiem operacyjnym, wyznacza się wartości progowe dla kluczowych wskaźników ryzyka w podziale na następujące poziomy:

- 1) **akceptowany** – nie stanowiący zagrożenia, monitorowany;

Nie są konieczne dodatkowe środki ochrony, ani dodatkowe działania monitorujące. Poziom akceptowalny to zdarzenia o niskiej dotkliwości i niskiej oraz wysokiej częstości.

- 2) **ostrzegawczy** – sygnalizujący wzrost ryzyka operacyjnego, wymagający kontrolowania i stopniowego ograniczania do poziomu akceptowanego,

Zastosowanie dodatkowych środków ochrony bądź/i działań monitorujących. Poziom ostrzegawczy to zdarzenia o wysokiej dotkliwości i niskiej częstości.

- 3) **krytyczny** – wymagający podjęcia pilnych działań naprawczych,

Wymóg niezwłocznego zastosowania dodatkowych środków ochrony lub rezygnacja z podjęcia ryzyka.

Poziom krytyczny to zdarzenia o wysokiej dotkliwości i wysokiej częstości.

Monitorowanie i pomiar ryzyka

W Banku, w celu umożliwienia dokładnego rozpoznania profilu ryzyka operacyjnego obowiązuje klasyfikacja obszaru ryzyka operacyjnego zgodna z zapisami Rekomendacji M, przy uwzględnieniu klasyfikacji na 3 linie biznesowe.

Klasyfikacja jest wspólna dla wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku.

Pomiar i monitorowanie dokonywane jest zgodnie z odrębnymi zasadami przyjętymi przez Zarząd:

- 1) prowadzenie rejestru zdarzeń (incydentów) operacyjnych i ryzyka braku zgodności,
- 2) wyznaczenie i monitorowanie limitów wewnętrznych,
- 3) wyznaczenie i monitorowanie Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI),
- 4) samoocena ryzyka,
- 5) sporządzanie testów warunków skrajnych.

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Na podstawie przyjętego algorytmu komórka odpowiedzialna za prowadzenie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. **Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz** pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym, sporządza analizę ryzyka operacyjnego, która zawiera kluczowe wskaźniki ryzyka i ich interpretację. W ramach ryzyka operacyjnego analizie poddaje się również rejestr skarg i wniosków, spraw sądowych, pranie brudnych pieniędzy, outsourcing. Analiza ryzyka operacyjnego prezentowana jest w okresach kwartalnych dla Zarządu oraz w okresach półrocznych Radzie Nadzorczej.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

1. **Rada Nadzorcza:** zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz tolerancję/ apetyt na ryzyko, zawarte w strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada zapewnia, że członkowie Zarządu posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje, zapewniające realizację strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo – nie rzadziej niż raz w roku - przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, jego skutków i metod zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad współpracą z zewnętrznymi dostawcami usług, nad zarządzaniem bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz nad funkcjonowaniem elektronicznych kanałów dostępu.
2. **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz, jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu. Zasady i procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym powinny obejmować pełny zakres działalności Banku. Zarząd Banku dokonuje oceny poprawności funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym nie rzadziej niż raz w roku. Zarząd odpowiada za współpracę z zewnętrznymi dostawcami usług, zarządzanie bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego oraz funkcjonowanie elektronicznych kanałów dostępu.
3. **Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz** pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym w obszarze identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od pracowników Banku. Zespół tworzy bazy danych oraz wieloprzekrojowe analizy ryzyka operacyjnego – prezentowane członkom Zarządu oraz Radzie Nadzorczej.
4. **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów

prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt wewnętrzny nie pełni bezpośrednio funkcji zarządzania ryzykiem, natomiast dostarcza obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości przeprowadzanych operacji bankowych. Audyt wewnętrzny sprawowany jest przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia.

5. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym obowiązujących w Banku oraz uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest w szczególności:

1. Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
2. Wdrożenie systemu wczesnego ostrzegania komórek odpowiedzialnych za tworzenie regulacji wewnętrznych o planowanych zmianach przepisów zewnętrznych.
3. Zapewnienie wewnętrznej spójności regulacji obowiązujących w Banku.
4. Minimalizowanie negatywnych skutków nie przestrzegania regulacji zewnętrznych, wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania.
5. Dostosowanie narzędzi informatycznych do zmieniających się przepisów zewnętrznych i wewnętrznych,
6. Wprowadzenie zasad zarządzania ładem korporacyjnym w oparciu o regulację Komisji Nadzoru Finansowego oraz wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym zasad ładu korporacyjnego.

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych oraz przyjętych standardów postępowania.

Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

1. **Rada Nadzorcza**

- a) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
- b) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd Banku obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- c) otrzymuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i audytu,
- d) zapewnia niezależność Stanowiska ds. zgodności,
- e) zatwierdza Politykę zgodności,
- f) zatwierdza i okresowo weryfikuje Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. zgodności,

- g) co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty stanowiska do spraw zgodności oraz informacje od zarządu Banku,
 - h) informuje komórkę audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony BPS o przeprowadzonej ocenie.
2. **Zarząd Banku** sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Prezes Zarządu.
 3. **Zespół ds. ryzyk bankowych i analiz** - odpowiedzialny jest za sporządzanie raportów ryzyka operacyjnego oraz skutków ryzyka braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku,
 4. **Stanowisko ds. zgodności** realizujące zadania wymienione w Regulaminie funkcjonowania stanowiska ds. zgodności oraz w Regulaminie organizacyjnym,
 5. Kierownicy komórek organizacyjnych pełniący kontrolę wewnętrzną.
 6. Wszyscy pracownicy Banku, odpowiedzialni są za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku oraz kontrolę bieżącą na zajmowanym stanowisku pracy.

Przebieg procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności poddawany jest audytowi wewnętrznemu sprawowanemu przez SSOZ BPS.

Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności w Banku oraz pomiar ich skutków ujmowane są w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W ramach ryzyka braku zgodności sporządzane są:

1. Analiza poziomu ryzyka braku zgodności, która przedstawia ocenę profilu ryzyka braku zgodności. Informacja prezentowana jest w okresach kwartalnych Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
2. Analiza ryzyka braku zgodności dokonywana jest w zakresie:
 - 1) całościowej oceny ryzyka braku zgodności, jak i oceny ryzyka braku zgodności dla procesów funkcjonujących w banku, w szczególności w zakresie procesów istotnych zawartych w macyzy funkcji kontroli wewnętrznej.
 - 2) oceny ryzyka braku zgodności, poprzez pomiar ilościowy (np. liczba i kwota nałożonych kar, liczba naruszeń i ich koszty) lub szacowanie jakościowe (np. termin odpowiedzi na reklamacje, jakość zgłoszeń do GIIF, jakość rejestracji transakcji).
 - 3) oceny prawdopodobieństwa wystąpienia niezgodności oraz skutków wystąpienia niezgodności.

Ocena ryzyka braku zgodności jest udokumentowana w formie mapy ryzyka. Wyniki analizy w okresach kwartalnych prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej.

3. Sprawozdanie z realizacji zadań stanowiska ds. zgodności, którego wyniki prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej w okresach rocznych.
4. Roczna ocena efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, która przedstawiana jest Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej.

Jak wynika z analizy ryzyka braku zgodności za 2021 r. koszty Banku z tytułu ryzyka braku zgodności, wynikające z nieprzestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych przepisów prawa

stanowiły 0 % kosztów ogółem Banku. W związku z powyższym w 2021 roku nie wystąpił wymóg kapitałowy na ryzyko braku zgodności.

VII. Ryzyko walutowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut).
8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez Komórkę monitorującą ryzyko, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów

walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.
System raportowania jest miesięcznym materiałem dla Zarządu i półrocznym dla Rady Nadzorczej.

VIII. Ryzyko wyniku finansowego

Celem zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego, oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku, w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

1. W celu ograniczania ryzyka wyniku finansowego Bank ustala limity podstawowych wskaźników, które zawarte są w Polityce zarządzania ryzykiem wyniku finansowego w Banku Spółdzielczym w Mońkach.
2. Zakłada się, że wielkość funduszy własnych i struktura aktywów zapewni spełnienie wymagań nadzorczych i osiągnięcie dodatniego wyniku finansowego.
3. W razie, gdy przekroczenie limitu stanowi do 10% dopuszczalnego limitu, i według sporządzonej analizy sytuacja ta nie wpływa znacząco na ryzyko i wynik finansowy Banku, Zarząd Banku może podjąć decyzję o dopuszczalności tego przekroczenia w określonym okresie. Niemniej jednak powinny być podejmowane działania mające na celu niedopuszczenia do dalszego wzrostu poziomu ryzyka. Podejmowane w tym okresie decyzje powinny być ukierunkowane na obniżenie potencjalnego poziomu ryzyka, mieszczącego się w obowiązujących limitach.
4. Za istotną różnicę w realizacji wyniku finansowego uznaje się odchylenia od planowanej wartości o – 20%.

Ryzyko wyniku finansowego jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Ryzyko wyniku finansowego jest pochodną innych ryzyk identyfikowanych w Banku.

Identyfikacja czynników ryzyka wyniku finansowego.

1. Istotnymi elementami ryzyka wyniku finansowego jest ryzyko wynikające z czynników ryzyka:
 - 1) kredytowego - jako ryzyko wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązywaniem się kontrahenta Banku z warunków umowy - ryzyko pogorszenia się jakości portfela kredytowego i konieczności tworzenia rezerw celowych;
 - 2) koncentracji zaangażowań – jako ryzyko niewykonania zobowiązania/ zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników;
 - 3) inwestycji w podmiot zależny, papiery wartościowe i inne;
 - 4) rynkowego rozumianego jako ryzyko walutowe wynikające z niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN;

- 5) stopy procentowej jako ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych;
- 6) operacyjnego, w tym braku zgodności, jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne;
- 7) płynności jako zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności, bez ponoszenia nie akceptowalnych strat;
- 8) innych identyfikowanych w Banku ryzyk.

Zarządzanie ryzykiem wyniku finansowego to:

- 1) analiza otoczenia gospodarczego, regulacyjnego, konkurencyjnego, demograficznego itp., stanowiąca podstawę budowy założeń do planu ekonomiczno-finansowego,
- 2) sporządzanie planu wieloletniego (Strategii) i planu rocznego,
- 3) analiza działalności placówek,
- 4) analiza spójności planu i polityk w zakresie zarządzania ryzykami ze strategią,
- 5) weryfikacja planowanych działań Banku w celu realizacji zakładanego wyniku finansowego, w tym ewentualna korekta planu,
- 6) monitorowanie i analiza poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 7) identyfikacja ryzyka i identyfikacja ryzyka istotnego,
- 8) ocena ryzyka wyniku finansowego tj. monitorowanie realizacji planu, odchyłeń od realizacji planu oraz ocena ich przyczyn,
- 9) przeprowadzanie testów warunków skrajnych, opracowywanie planów ciągłości działania i planów awaryjnych,
- 10) wykorzystywane m.in. w ramach opracowywania planu ekonomiczno-finansowego na kolejne lata metodyki i wyników przeprowadzanych testów warunków skrajnych,
- 11) raportowanie oceny poziomu i profilu ryzyka oraz realizacji celów zawartych w Politykach i Strategii w ramach informacji zarządczej zgodnie z „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w BS w Mońkach”,
- 12) podejmowanie decyzji z uwzględnieniem wyników analizy ryzyka.

W celu oceny narażenia na ryzyko wyniku finansowego Banku, przeprowadzana jest:

- 1) ocena stopnia realizacji zadań wynikających ze strategii, w tym ocena zmian otoczenia mogących wpływać na realność osiągnięcia celów strategii, a także ocena wpływu poziomu realizacji bieżących planów finansowych na możliwość realizacji założeń strategii,
- 2) ocena poziomu wyników finansowych Banku i stopnia realizacji przyjętych planów finansowych, a także ocena efektywności działania placówek i wyznaczonych komórek organizacyjnych, ocena poziomu wskaźnika C/I na tle grupy rówieśniczej podobnych banków, ocena wielkości funduszy własnych,
- 3) ocena wyników testów warunków skrajnych dotyczących ryzyka wyniku finansowego,
- 4) analiza poziomu ryzyka.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Mońkach niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem jak i system kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

Podpisy członków Zarządu:

WICEPREZES ZARZĄDU

Alicja Chojnowska

PREZES ZARZĄDU

Jan Ciborowski

Informacja na temat profilu ryzyka

ZESTAW WSKAŹNIKÓW I DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE RYZYKA tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2021 r.
Podstawowe składnik bilansu		
1.	Suma bilansowa	386 890
2.	Fundusze własne dla celów norm ostrożnościowych	35 753
3.	Zobowiązania ogółem, w tym :	
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	0
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	283 465
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	64 969
4.	Należności ogółem, w tym:	
	Należności od sektora niefinansowego	115 522
	Należności od sektora budżetowego	21 568
5.	Należności od sektora finansowego	163 457
Podstawowe składniki rachunku wyników		
6.	Wynik finansowy brutto	1 869
7.	Wynik finansowy netto	1 481
8.	Wynik odsetkowy	5 379
9.	Wynik z prowizji	1 650
10.	Koszty działania	5 060

Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Lp.	Rodzaj limitu	Limit	Wykorzystanie limitu na 31.12.2021 r.
Wskaźniki podlegające wewnętrznym limitom ostrożnościowym			
1.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET I)	min. 7	24%
2.	Współczynnik kapitału Tier I	min. 8,50	29%
3.	Łączny współczynnik kapitałowy	min. 10,50	36%
4.	Kredyty i pożyczki- wg wartości bilansowej/ Aktywa- wg wartości bilansowej	max 60	59%
5.	Kredyty i pożyczki zagrożone- wg wartości nominalnej/ Kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 5	71%
6.	Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami celowymi	min 30	79%
7.	Wskaźnik pokrycia należności z tytułu kredytów i pożyczek zagrożonych rezerwami celowymi	min 30	79%
8.	Suma dużych zaangażowań (ekspozycji) w stosunku do funduszy własnych- kapitału uznanego Banku	max 300	23%
9.	Suma znacznych zaangażowań kapitałowych w relacji do funduszy własnych- kapitału uznanego Banku	max 50	1%
Wskaźniki struktury aktywów wg wartości bilansowej			

1.	Kasa	max 2	69%
2.	Należności od podmiotów finansowych	max 50	84%
3.	Należności od podmiotów niefinansowych	max 55	54%
4.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	max 15	37%
5.	Papiery wartościowe	max 30	65%
6.	Aktywa trwałe	max 2	55%
7.	Pozostałe aktywa	max 2	11%
Wskaźniki struktury posiadanego portfela instrumentów finansowych wg wartości bilansowej			
1.	Papiery wartościowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu emitowane przez instytucje rządowe oraz bank centralny	max 0	0%
2.	Papiery wartościowe z prawem do kapitału	max 0	0%
3.	Papiery wartościowe bez prawa do kapitału	max 100	100%
3.1	- bony skarbowe	max 5	0%
3.2	- obligacje skarbowe i NBP	max 15	0%
3.3	- obligacje komercyjne i komunalne	max 15	0%
3.4	- bony pieniężne NBP	max 85	0%
3.5	- jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych i certyfikaty inwestycyjne	max 30	0%
3.6	- pozostałe papiery wartościowe bez prawa do kapitału nie dopuszczone do publicznego obrotu	max 100	100%
Wskaźniki struktury portfela kredytowego wg podmiotów – wg wartości nominalnej			
1	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 20	52%
2	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla rolników indywidualnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 80	72%
3	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw indywidualnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 10	36%
4	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla osób prywatnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 20	65%
5	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla instytucji niekomercyjnych dział. Na rzecz gosp. Domowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 5	5%
6	Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla podmiotów samorządowych- wg wartości nominalnej	max 20	77%
Wskaźniki struktury portfela kredytowego wg produktów – wg wartości nominalnej			
1	Udział kredytów w rachunkach bieżących w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 6	35%
2	Udział kredytów w ROR w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 1	4%
3	Udział kredytów gotówkowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 5	43%
4	Udział kredytów w rachunku karty kredytowej w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 1	0%
5	Udział kredytów obrotowych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 40	75%
6	Udział kredytów inwestycyjnych w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 70	65%

7	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości mieszkaniowe w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 15	67%
8	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości komercyjne w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 15	60%
9	Udział kredytów udzielonych na pozostałe cele w portfelu kredytowym- wg wartości nominalnej	max 10	8%
Wskaźniki koncentracji branżowej w zaangażowaniu branżowym ogółem			
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	max 75	84%
2	Przetwórstwo przemysłowe	max 10	31%
3	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	max 4	17%
4	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	max 2	0%
5	Budownictwo	max 15	41%
6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	max 5	53%
7	Transport i gospodarka magazynowa	max 2	39%
8	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	max 5	62%
9	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	max 3	12%
10	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	max 4	41%
11	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	max 25	66%
12	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	max 2	34%
13	Pozostała działalność usługowa	max 2	49%
Wskaźniki koncentracji tego samego rodzaju zabezpieczenia otrzymanego lub zabezpieczenia dostarczonego przez tego samego dostawcę			
1	Blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych	max 1	0%
2	Gwarancja	max 2	21%
3	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	max 10	93%
4	Hipoteka pozostała	max 85	73%
5	Kaucja	max 2	46%
6	Poręczenie według prawa cywilnego	max 5	0%
7	Przelew (cesja) wierzytelności	max 5	4%
8	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	max 10	52%
9	Przystąpienie do długu	max 2	0%
10	Ubezpieczenie kredytu przez towarzystwo ubezpieczeniowe	max 1	22%
11	Weksel własny i poręczenie wekslowe (awal)	max 25	80%
12	Zastaw rejestrowy	max 1	60%
13	Pozostałe zabezpieczenia	max 12	7%
Wskaźniki ograniczające ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych			
1	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym wg wartości nominalnej	max 10	8%
2	Detaliczne ekspozycje kredytowe zagrożone- wg wartości nominalnej/ detaliczne ekspozycje kredytowe ogółem- wg wartości nominalnej	max 20	0%
Wskaźniki struktury produktowej portfela detalicznych ekspozycji kredytowych- wg wartości nominalnej			
1	Udział kredytów w ROR	max 15	31%
2	Udział kredytów gotówkowych	max 100	95%

3	Udział kredytów w rachunku karty kredytowej	max 5	0%
4	Udział kredytów udzielonych na nieruchomości mieszkaniowe	max 10	7%
5	Udział kredytów udzielonych na pozostałe cele	max 5	0%
Wskaźniki ograniczające ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie			
1	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie- wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 90	81%
2	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych- wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 12	77%
3	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych- wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 85	75%
4	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych – zagrożone- wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 5	0%
5	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych – zagrożone- wg wartości nominalnej/ kredyty i pożyczki- wg wartości nominalnej	max 6	55%

Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

L.p.	Wskaźniki	Limit	31.12.2021 r.
1.	Wskaźniki płynności		
1.1.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	min 1,0	2,98
1.2.	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min 1,0	3,40
1.3.	Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	min 1,0	3,39
1.4.	Wskaźnik płynności do 1 roku	min 1,0	3,33
1.5.	Wskaźnik płynności do 2 lat	min 1,0	3,61
1.6.	Wskaźnik płynności do 5 lat	min 1,0	4,20
1.7.	Wskaźnik płynności do 10 lat	min 1,0	4,82
1.8.	Wskaźnik płynności do 20 lat	min 1,0	5,00
1.9.	Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	min 0,9	0,98
2.	Wskaźniki zabezpieczenia płynności		
2.1.	Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 20	46,60
2.2.	Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	min 110	285,57
2.3.	Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 400	2449,85
2.4.	Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 65	36,26
2.5.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 10	1,90
3.	Wskaźniki stabilności bazy depozytowej		
3.1.	Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	min 50	73,35
3.2.	Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	max 30	16,32
3.3.	Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	max 30	27,57
4.	Wskaźniki finansowania aktywów		

4.1.	Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	min 120	247,33
4.2.	Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 120	235,00
4.3.	Depozyty stabilne / Kredyty, skup. wierzytelności i zrealiz. gwarancje [%]	min 100	202,32
4.4.	Depozyty stabilne / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 90	192,23
4.5.	Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	max 40	11,96
5.	Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych		
5.1.	Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	min 180	343,81
5.2.	Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	max 50	36,84
6.	Współczynniki miar nadzorczych		
6.1.	M1 Luka płynności krótkoterminowej	> 0,00	82 197
6.2.	M2 Współczynnik płynności krótkoterminowej	min 1,10	1,84
6.3.	M3 Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	min 1,10	2,89
6.4.	M4 Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	min 1,02	1,82
7.	Wskaźniki miar nadzorczych płynności wynikające z rozporządzenia CRR		
7.1.	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio) [%]	min 105	305
7.2.	Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR – Net Stable Funding Ratio)	min 105	156

Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

L.p.	Wskaźniki	Limit	31.12.2021 r.
1.	Limit wskaźnika: luka skumulowana / wartość bilansowa aktywów	15,0%	8,4%
2.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania, bazowego i opcji klienta w relacji do funduszy własnych [+/- 100 pb.]	20,0%	9,4%
3.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania, bazowego i opcji klienta w relacji do funduszy własnych [+/- 200 pb.]	30,0%	16,3%
4.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	65,0%	48,5%
5.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	10,0%	6,1%
6.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka opcji klienta w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	10,0%	8,1%

7.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania, bazowego i opcji klienta w relacji do wyniku odsetkowego [+/- 100 pb.]	75,0%	62,7%
8.	Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych [TWS +/-200 pb]	20,0%	0,7%
9.	Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do kapitału podstawowego Tier 1 [testy scenariuszowe]	15,0%	1,1%
10.	Limit luki niedopasowania pow. 1 roku do 2 lat w relacji do funduszy wł.	10,0%	0,2%
11.	Limit luki niedopasowania pow. 2 lat do 5 lat w relacji do funduszy wł.	5,0%	0,1%
12.	Limit luki niedopasowania powyżej 5 lat w relacji do funduszy wł.	0,0%	0,0%
13.	Limit na rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną [min]	1,48%	0,53%

Wskaźniki dotyczące ryzyka walutowego

L.p.	Wskaźnik	Limit	Wykorzystanie limitu 31.12.2021 r.
1.	Limit na maksymalną całkowitą pozycję	2% funduszy własnych	0,56%
2.	Limity indywidualnych pozycji walutowych dla poszczególnych walut do limitu całkowitego	EUR - 1,5% funduszy własnych USD - 1,5% funduszy własnych GBP - 0,5% funduszy własnych CHF - 0,5% funduszy własnych SEK - 0,5% funduszy własnych	0,53% 0,21% 0% 0% 0%

Wskaźnik dotyczący ryzyka operacyjnego

L.p.	Wskaźnik	Limit	31.12.2021 r.
1.	Łączna roczna strata operacyjna brutto w wysokości nie przekraczającej 50% wymogu kapitałowego (BIA) na ryzyko operacyjne	500 tys. zł	0 tys. zł

Wskaźniki dotyczące adekwatności kapitałowej

L.p.	Wskaźnik	Limit	31.12.2021 r.
1.	Limity alokacji wymogów w funduszach własnych:		
	ryzyko kredytowe	60%	24,21%
	ryzyko operacyjne	10%	3,26%
	ryzyko stopy procentowej	8%	9,28%
	Ryzyko koncentracji	3%	0
	ryzyko płynności	3%	0
	ryzyko rynkowe	2%	0
	ryzyko wyniku finansowego	2%	0
	ryzyko kapitałowe	0%	0
	pozostałe ryzyka	2%	0
2.	Współczynnik kapitału Tier I	8,50%	29,09%
3.	Łączny współczynnik kapitałowy	10,50%	29,09%
4.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	7,00%	29,09%
5.	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	12,5%	21,75%